

ג. שם דף מ"ז נ"ב
 רמ"ב ברכות ב. מ. לטריה
 ענה סמ"ג כל טו סימן קס"ו;
 קצ א. פסקים דף
 ק"ג נ"ב וכתב וז"ל
 ור"ף ע"כ ב"ה א. ר"ש ע"כ
 פ"י סימן י"ז
 ב. כדן המזל
 ויחלמי ברכות פ"ו הלכה
 א. ומזל הימים
 מלויים ע"כ לעיל בסימן
 קס"ו [פסקי טו אה-ג ד];
 ב. ארומת חיים הלכות
 ברכת המזון סימן כג;
 **ה. תוספות ברכות
 מו, א ד"ה אין תוספות
 פסקים קו, א ד"ה הוה,
 רא"ש ברכות פ"ו סימן
 טו, רש"י"א ע"כ מ"ו, א
 ד"ה ועוד, ממשעות
 הירושלמי ברכות פ"ו
 הלכה א;
 ג. פסקים ע"כ ויחלמי
 ברכות פ"ו סימן מ' מדלי
 ברכות דמי קמ"א פ"ג ע"כ
 ס ק"א, ד;
 ד. טור נפש ר"י
 תוספות נוסקה כ"ו
 [פ"ג טריה ולא] ויחלמי
 ע"כ [פ"ג ד"ה ולא]
 והר"ש בפרק (ו') [ו]
 דברכות [סימן כה, טריה
 הרא"ש ב"ה ד סימן י"ז]
 ה. טור:

הרחמן. יאמר ויברך אותנו כל אחד ואחד בשמו: י שנתכרתו
 אבותינו וכו'. ככל מכל כל, הכ"ף בדג"ש. מאת ה' וכו'. הוא יעשה
 שלום (מטה משה סימן שו-שמג): ב בבית האב"ד. ואם מנכר
 בעלמו לומר בעלמו (מורת האדם עמוד רה):
קצ א אחר שסיים. ומה
 שאין מנכרין טורא פרי
 הגפן קודם ברכת המזון כמו
 בקידוש והדלה, שאני ברכת המזון
 דהוי סילוק והיסח הדעת, ויהיה
 הפסק בין ברכה לשמיה (טור).
 ומה שאין מנכרין בחמנה טורא
 פרי הגפן קודם שבע ברכות, משום
 לא פלוג (בנימין ואב סימן שמ"ט):
 ב ויטעום המברך. מזה לגמוע
 גמיעות גבות, משום טבין מזה
 (סוכה מ"ט ע"ב ע"ן מה שכתבתי
 סימן קפ"ג סעיף ד' ס"ק ו):
 ג אחר שישתה. ואם דעמו לשמות
 עוד, לא יברך אחריו אלא לבסוף
 (טור). ונראה לי א' דאם טעה
 ויברך אחריו אין לברך בחמלה,
 כיון שהיה דעמו לשמות עוד.
 ודוקא כשדעמו לשמות מיד,
 דאי לאו הכי יש לחוש שמא יתעבל,
 כמו שכתב סימן קפ"ד סעיף ה'.
 וע"ן סימן קע"ח סעיף ב' [בהגה]:
 ד. והוא הדין בשאר

לנו הוא ייטיב לנו ושלשה גמולות הוא גמלנו הוא
 גומלנו הוא יגמלנו:
ב ב בבית האב"ד אומר ברוך אתה יי' אלהינו מלך
 העולם האל אבינו מלכנו בוראנו גואלנו קדושנו
 קדוש יעקב המלך החי המוב והמביב אל אמת דיין
 אמת וכו' [הגה] וע"ן בורה דעה סימן שע"ט א':
סימן קצ
 שתיית היין אחרי הברכה ודיניו. וכו' ה' סעיפים:
א א אחר (א) שסיים ברכת המזון (א) מברך
 (א) בורא פרי הגפן ב (ב) [ו] ויטעום המברך (ואם
 הפסק) [הפסק] (א) בין הברכה לטעימה ע"ן לקמן סימן רע"ח
 סעיף ט"ו) (א) ואחר כך יטעמו האחרים י' אם ב' כולם
 וקוקים לבוס אחד (א) ונתן המברך מבוסו לבוס ריקון
 שכירם לא יטעמו עד שיטעום הוא אבל אם אינם
 וקוקים לבוסו יכולים לטעום קודם שיטעום הוא:
 י"י א' אין צריך המברך לשפוך מבוסו לבוס המסובין
 (א) אלא אם כן כוס המסובין פנום: (ע"ן לעיל סימן
 קפ"ב א') וסוף סימן רע"ח א':
ב ב ג אחר ששתה כוס של ברכת המזון יברך
 ברכה אחת (ב) מעין (א) שלש:
 ג ג [ה] י שיעור ד שתיית (ג) יין להתחייב בברכה
 אחרונה יש שפקא [ד'] ב כבוד (ה) א' או רביעיית
 ל כך יזהר לשתות או פחות מכזית או רביעיית ברי
 להסתלק מן הספק והבא אי אפשר לשתות פחות
 מכזית [ו] דכל דבר שצריך כוס צריך לשתות ממנו
 כמלא לוגמיו (ג) ה [ו] שהוא רוב רביעיית הילכך ישתה
 רביעיית (ו) שלם:

המזון, וכתב בית יוסף [ד"ה ויברך]
 טעם הלכות גדולות, מדאמרין
 בגמרא [פסקים קג, ב] רב אשי צריך
 אכסא קמא ומו לא צריך, והוא
 שלא בדקדוק, דזה קאי על ברכת
 טורא פרי הגפן, ובה (א) מודה
 הלכות גדולות דחייב:
 (ג) שהוא רוב רביעיית. פירוש,
 דכשאר שמות שהם רשות יכול
 להסתלק מן הספק, דהיינו אם
 ישנה פחות מכזית ואז לכולי עלמא
 אין לברך אחריו, ואם ישנה
 רביעיית לכולי עלמא חייב לברך, על
 כן יעשה אחד מאלו השנים. אבל
 בכוס של ברכת המזון אי אפשר
 לעשות כענין שלא יטרוך לברך
 אחריו, דהיינו שישתה פחות מכזית,
 דכיון דטעון כוס צריך לשמות
 (מלוגמא) [מלא לוגמא] א' שהוא
 רוב רביעיית, והוא יותר מכזית,
 וגמלא חייב אחד דיעה ופטור
 לדעה אחרת (ה) המלרכת דוקא
 (כפילה) [רביעיית] י'. על כן אי
 אפשר להסתלק מספק רק בדרך
 השני, שישתה רביעיית ויחייב לכולי
 עלמא לברך אחריו. וקשה לי כמה
 שכתב הטור סימן מע"ב בכוס של
 פסח שאין צריך לשמות כל הכוס
 שהוא רביעיית אלא רובו, ובסימן
 ת"ס כתב בכוס רביעיית שמברך
 אחריו, והא' אחד דיעה אינו חייב בברכה אחרונה כי אם ברביעיית.
 ואין לומר דהכוסות הראשונות מלטרפות, דהא איתא בסימן מר"ב
 [פסקי י] דאין השחיות מלטרפות אם יש ביניהם יותר מכדי שמיית
 רביעיית, וא"כ היה לו לרבינו הטור לפסוק דיש חילוק בין הכוסות,
 דכוס של פסח הרביעיית שצריך רביעיית שלם לשמות, כמו שכתב כאן.
 ומו קשה לי, דלמאי לא כתיב לוגמא לברכה אחרונה, וכי

ציונים לרמ"א
 קפ"א סעיף א' ובהגה:
 קצ א' סעיף ד':

חכמת שלמה
 קצ ופסקי א' שיעור
 שתיית יין להתחייב
 בברכה אחרונה. י"ב הנה
 הדין פלוגתא הפסקים אם
 הוי שיעור יין כזית או
 רביעיית, נראה לפסקי ד' ראיה
 בורה ד"י כזית. ממש
 מפורשת במכתב מעלה דף
 ט"ו ע"ב דמשנה דברים
 ענינה מלטרפין זה עם זה,
 ושם נראה מלטרפין זה עם
 זה. הנבר והנלם והיין וכו'.
 וקשה ה"ל מלטרפין היין עם
 הנבר והנלם, הרי אין שיעורן
 שיה שיה כזית זה ברביעיית,
 ומשום ששנה עם לקמן [ו]
 [ו] דכל שאין שיעורין שיה
 אין מלטרפין, ונלמדי
 בתוספות וכתב דף ק"ש [ע"ה]
 ד"ה טולח וכתב בתוספות וז"ל
 טוב עם בענינה [פ"ד מהם
 ב] שהניחו מה, ומדלו נכסת
 שיה בין דהו דין חיליה
 ובה כזית, ע"כ. אבל לענין
 דבריהם מתיקן, דהיינו שהם
 מתיקן כפקי ג' דפסקים (מה)
 א' דמקדמים ודאי היתר

משקין יש ספק (הגהות מיימוניות
 ברכות פ"ק ג' אות כ ומדלי פ"ק
 כ"ד מברכין ברכות רמז קנ"ד מ"א).
 והספק, דיש לדמותו לאכילה והוי
 כזית, או נאמר כיון דקיימא לן
 [ברכות מט, ב] וסענת [דברים מ, י] ו'
 שחיה, בעיני שישתה כדי שבעיה
 (ה) דהוי רביעיית כמו שכתב (ס"י)
 [סימן ר"ן] [פסקי א]. "ויש רוצין לומר דעל יין ספק מברך כפחות
 מכזית, דכפורתא מיתבא דשחיה, ולי נראה דבעיני כשיעור, דהא
 בודאי יש יינוח חוקים ומאכלים טובים כגון מרקחת, דכפורתא
 מיתבא דעמיה ואפילו הכי בעיני כשיעור, דלא חלקו חכמים
 בשיעורים: ה' שהוא רוב רביעיית. היינו נאדם טעוני. אבל
 נאדם גדול צעו טפי, דשחיה הכל לפי מה שהוא אדם (תוספות

ברך אדם למהריק"ש
 שם הוא גמלנו הוא עתיד לגמלנו, [כ"ה]:
 כצ שיה א האחרים וכו'. ואין האחרים לריסם לעום כשיעור כן נראה מדן ד':

באר היטב
קצ (א*) שסיים. כתב מטה משה [סימן שמדן] יש אומרים קודם
 הברכה כוס ישועות אשא [תהילים קטו, יג]. ואני אומר קודם
 ברכת המזון בשעה שנחתים כוס לברך, [שיירי כנסת הגדולה הגה"ש אות
 א]. ואחר הדור לה' פסוק [ירמיה יז, ז] ברוך הגבר אשר יבטח בה':
 (א) בורא פרי הגפן, ואתרין סברי מתיקן, אש"פ שיה הנליעה פנוי, שלא
 לחלק בברכה היין, עטרת וקיים [ס"ק א], ע"ן ע"כ: (ב) ויטעום המברך.
 מזה לגמוע גמיעות גבות, משום טבין מזה, [מ"א ס"ק ב]: (ג) שלש.

הגהות המבי"ע
 קפ"א פ"ה א הוא הטיב
 י"ז הוא ספיב י"ז הוא

ואם דעמו לשמות עוד, לא יברך אחריו אלא לבסוף. ואם טעה ויברך אחריו,
 מיד, דאם לא כן יש לחוש שמא יתעבל, מ"א [ס"ק ג]: (ד) יין. והוא הדין שאר משקין,
 והספק הוא, דיש לדמותו לאכילה והוי כזית, או נאמר ובעת

הוציא מפה שאין ציון גאלה
 אכיון יחלמי

אשל אנרהם

חידושי הגאון

רבי אנרהם דוד ווארמן זצ"ל
מבוטשאטש

מהדורה קמא

מהדורה תנינא

מהדורה תליתאה

אגון זרון
מבצורג פניצקמאן חלק 2
הוצאג מפחד אגון זרון השלם
מכון ירושלים

5

מצד זה הזהירו [סימן תעה סעיף א] לאכול מזית להמוציא וכזית
 לברכת אכילת מצה בלי הפסק, כי חז"ל לא פלוג בתקנתם, וקבעו
 [פסחים קיד, א] קידוש על כוס ראשון, ומכל מקום יש דחביבא ליה
 ריפתא אז, ובפרט מצד חביבות אכילת מצת מצוה, לזה יש שייכות
 מעין קידוש על הלחם [הגם שאינו אומר אז ברכת הקידוש. ובפרט
 לפי מה שכתב המג"א ז"ל [סימן רעא ס"ק לא] שכשהפסיק בין
 הברכות לשתיית כוס קידוש במה ששייך לצרכי סעודה אינו הפסק,
 וכן הוא כל מה שעושים מכוס ראשון עד אכילת מצה, שהכל צרכי
 הסעודה אז. והגם שאמר חז"ל [פסחים קטו, ב] שבאמירת הגדה אסח
 דעתיה, מכל מקום אינו היסח הדעת גדול וכנוכר לעיל, ורק לגבי
 ידים משמשניות יש חשש היסח הדעת, וכיון שברכת אכילת מצה
 היא על הפרוסה כידוע, ברכת המוציא שהיא לחם משנה מזה
 השלימה (ויש אומרים ט"ז סימן תרעה ס"ק ב שלחם משנה מצוה
 מהתורה הקדושה, כמו שכתבתי במקום אחר), ויש בה שייכות
 לקידוש כנוכר לעיל, נכון על ידי זה שלא להפסיק באכילת כזית
 מהשלימה אז. ובמקום אחר [סימן קסו על מג"א ס"ק ז] כתבתי בשם
 הדגול מרבבה ז"ל [שם ארצ' מפרשים ס"ק ג] שכתב שכדי שתהיה
 הסעודה טפילה לברכת המוציא נכון שלא להפסיק באכילת כזית
 הראשון, כן כמדומה לי כעת. וכנראה שמקילים בזה בכל הסעודות,
 ולפי הנ"ל יש זכות על המנהג היטב:

על ידי זה אולי יש איזה משמעות שכיון שקצת מחרר שהוא בו
 רואה ממנו מקומו על ידי זה הוה ליה כולו דעתיה ובעיניו על ידי
 זה כמפנה לפנה:

שם סעיף ב. ואחר כך נמא"ך. אודות קידוש במקום סעודה ובימים שינה
 מקומו, נראה ללא גרע משינוי מקום צדוק הסעודה שנוהגים להקל
 כשהיה דעמו לילך באמצע הסעודה וידע כן בשעת המוציא, וכן הוא בזה,
 שכשהיה דעמו מקודם לילך אחר הקידוש אולי ק"ל, ול"ע היטב:

הנה סעיף ג. שיהא ברענתו. היסח הדעת ושהיה זמן מרובה בין קידוש אל
 הסעודה אינו ניגוד לקידוש במקום סעודה, וכמו בלילי פסח שאמרו
 חז"ל [פסחים קטו, ג] שלך מנכך צנטילת ידים לסעודה משום דאסח דעתיה
 ושהיה הרבה ומכל מקום הוה ליה שפיר קידוש במקום סעודה. אך שינה
 בין קידוש לסעודה, אולי על ידי זה אינו קידוש במקום סעודה [הגם שלא
 שינה מקום. אך שינה ארעי נמנס נראה שאין זה חשש, כעין מה שאמרו
 חז"ל [שם קה, ג] נתנמנמו כו' נרדמו כו', ולפעמים חל נמנוס בקדר ההגדה:

סימן רעד

שי"ע סעיף א. שתי כברות. יולאים ידי חובת לחם משנה בשמיעה. [הגם
 שהברכה של נהניו אינו יולא ידי חובתו ומנכך צפני עלמו, מכל מקום
 מצות לחם משנה על הנציעה קודם הנחת האכילה מהני בכך שלימות, ומהני
 גם קודם נטילת ידים (שהרי יכול לצדק המוציא על פחות מכזית בלא נטילת
 ידים), ונטילת ידים אינו הפסק, ושייך מיכלא ונטילת ידים צפעס אחת:

שם. כתבתי במקום אחר שיוצאין ידי חובת לחם משנה בשמיעה
 מבוצע [הגם שלא נטל ידיו או עדיין, וכמו שיוצא ידי חובת
 ברכת כסוי קודם שחיטה. מכל מקום אם היה דעתו שעי"י עיכובו
 יותן לו לחם משנה, אינו יוצא ידי חובתו. ומכל מקום שייך בכך
 אתכא [דבעל הבית] כו' [ברכות מב, א], ואם היה בדעת בעל הבית
 שכולם יצאו ידי חובתם גם קודם נטילת ידים אין צריך עוד לחם
 משנה, [הגם שסבר מסתמא יתנו לחם משנה לפניו מכל מקום
 העיקר הוא על דעת בעל הבית. ואם בעל הבית גופיה היה ספק אליו
 אם יש לחם משנה עוד, וסבר אם יש יתנו, כשישי יתנו, וגם אם
 הנחעכב לא היה בדעתו ספק וסבר שיוצא ידי חובתו, מכל מקום נכון
 ליתן לחם משנה. ואם לא היה ברור להם ההלכה אם יצאו ידי
 חובתם קודם נטילת ידים בכך, שייך ג"כ שהסתמיות על דעת
 ההלכה ויצא ידי חובתו משאמר שיכול לצאת ידי חובתו:

שם. י"ב חלות שעושים כפי מה שכתבו [שער הכוונות ענין השלחן] בשם
 האר"י ז"ל כיון שאין בהם צורת אותיות ממש בהכשירן אין בזה שום
 מחיקת אותיות ולא סגנון... כי אינה לסימן רק מעין רמזה בעלמא, וגם
 האוסרים לפתוח ספר שחוקקים שם אותיות בעובי הדפים הנפתחים אין
 זה רק באותיות ממש. ושם יש כעין מוחק על מנת לכתוב וכן סתימת
 הספר אח"כ הוא כתיבה משא"כ בהג"ל שאין מחיקה ע"מ לכתוב,
 ואולי אותיות בפני עצמן שאינו על גבי מקום פשוט כעין סגנון כתיבה
 דיו ע"ג נייר אולי קיל ואינו סגנון אותיות ולא סגנון כתיבה, וכן הוא
 בהחלות הג"ל וצלע"ע בכל הג"ל היטב:

סימן ערה

שי"ע סעיף א. אינו מוציא בפיו. אודות לקרות לאור הנר כתוב בשו"ע
 שגם כשאינו מוציא בפיו אסור. ומכל מקום נראה דהיינו דוקא
 כשעיינו הוא להבחין בכל פרטי האותיות והמלות, מה שאין כן אם
 אינו מעיין רק בהעברה בעלמא, אין צריך לומר כשמעיין רק ראשי
 פרקים שמותר גם בקורא בפיו, אך גם כשעיינו בהכתוב כסדר
 כשאינו רמזינות היל.

7 ע
 מ"א סעיף. [ונראה כי דאין מקדשין על יין שרף בזין. יש ללמד זכות על
 העושים קידוש על יין שרף בכלי קטן מכפי מה שכתב ב"ל"ח ז"ל סוף
 פסחים [קטו, ג ד"ה שם במשנה], כי לפי מה שכתב הט"ז ז"ל [סימן די ס"ק א] א
 שזכה אחרונה דין שרף הוא גם על שיעור קטן מלד שמעט ממנו נרגש
 הרבה, ואולי כן י"ל גם בזה לגבי שיעור קידוש היום, ומליו דוגמא לזה בזה
 שאמרו חז"ל ציצע שכשישתרו צמים יעמוד על כזית, עיין תבואות שור ז"ל
 [בטור שור ב"ה ב"ה ז, ג] גבי יין למוקים. ומכל מקום טוב ונכון ודאי לצדק
 על כשיעור כמו שכתב ב"ל"ח ז"ל שם, ורבים מלטרפים בשתייתן כמו שכתבו
 בשו"ע [סימן רעא סעיף ז], ולזה [הגם שקשה לשחוט יין שרף כשיעור הג"ל
 מכל מקום יוכל לצדק שחיות מלכה אנשים בזה, כי לא נתפרש קולא הג"ל:

בערך חומש מכוס הכדלה נשפך, והוכרחתי למלחמות צמים, והיין היה של
 למוקים מבושלים, וזכרתי בורא פרי הגפן, כיון שמבשלים צימתי
 שיהיו למוקים בערך שליש אחר השריה על כל פנים, והרי משורת הלכה גם
 כשהם רק שחוט גם כן הרי זה נגדר יין וכדידוע ממה שכתב התבואות שור
 ז"ל [בטור שור שם] בזה, ובאותו פעם נתמעט היין על ידי רוב צישול והיה
 בערך חומש ממועט מהרגיל בכלי זה מכל כך למוקים, לזה פשיטא שזכה
 ראשונה בזה היא בורא פרי הגפן לכולי עלמא, והגם של"ע בזה שהנישול
 מועטתו אם נדון על ידי זה כאלו היה כן ממחלה, ומסתבר שכיון ששפכו
 הכלי מלא מים משעריין בזה כמו קודם הנישול ול"ע, על כל זה על כל
 פנים לא גרע מנתערב מיעוט מים ברוב יין והרי על כל פנים אל יחסר המוג
 בזה משמות וכנוכר לעיל. אך לגבי זכיה אחרונה, כיון שהיה הכוס מלומס
 כשיעור שנערך שכתוב בספר הקדוש ל"ח פסחים בסופו, יש חשש שעל כל
 פנים אין המים נהפכים להיות כיון בזה, והרי צריך ליה שיעורא. ואין לדמות
 זה למוג יינות שהיו רגילים בזמן ש"ס הקדוש, כי היו יינות שלהם חוקים. וכל
 שכן כיון זה למוקים, שכולו רק כמוג. ולזה זכרתי בנוסח רחמנא, כמו
 שכתבתי במקום אחר, ואח"כ זכרתי בורא נפשות רבות על אכילה שאכלתי
 אח"כ בדרך הלויית מלכה, ובה זכר יולאחי ידי חובת הברכה בזה לכולי עלמא
 מכל זד לנכון על זד היותר טוב:

סימן רעג

שי"ע סעיף א. שרואה מקומו. צל"ע כעת אם ע"י שרואה מקומו
 מהחדר שהוא בו במקום אחד ממנו, אם על ידי זה כל החדר
 שהוא בו הוה ליה רמזות החרוץ ממנו שיוצא יולאחי ידי חובת...

שאלות ותשובות

מהרש"ם

חלק ראשון

Shredron, Shalom Mordecai

אשר חברתי בעזרי' אני הצעיר שלום מרדכי הכהן, סלפנים אבדי'ק פאטק ואבדי'ק יאולוויץ
וראבדי'ק ביטשאמיש, וכעת אבדי'ק ברעזן בכדינה נאליצין בעהמ"ס משפט שלום על הח"ם
ודעת תורת ונילוני דעת על הו"ד והתח' והדושים על כל הש"ע איח שנדפסו בארץ הגר.

והוא חלק אחד מן השעה מהדורות הסודיים תח' ירו' העולם בערך שני אלפים ושלוש מאות השכות אשר
השכתי לשאלו דבר ה' זו הלכת בעור החיך לאדם דעת.

ועתה הוספנו עליהם

- א. השמטות מחלק ראשון, הדפסנו על מקומו בסוף ח"א
- ב. התשובות שנדפסו בספר משפט שלום הדפסנו ג"כ בסוף ח"א.
- ג. מאמרי הדרשות, הדפסנו בסוף חלק ב'.

יצא לאור בשותפות נכדי המחבר זצ"ל
ע"י בית מסחר והוצאת ספרים של
יהושע אלי' גראסמן
ניו יורק

הוצאת גראסמן פאבלישינג הויז

Published and Distributed by
E. GROSSMAN'S PUBLISHING HOUSE
75 NORFOLK STREET
NEW YORK 2, N.Y.

7

והנה בלחם מדברי משפטי שמואל כפי שכתב הפמ"ג בא"ח שם דעמנו משום פנים ס"ח וסיכא דהלכו להם מותר לקרות עוד הפעם וגם מובחר בנר"כ" שם דרך מלחא לזנו מעיקר הדין והלוא במנהגא ובמקום בנהנו לקרות עוד הפעם גם אם הראשונים יבאנו עוד בבית"ל שרי וכו' בהשו" ט"ב מ"ח הא"ח סי' ט"ו והעתיק שם דברי המשפטי שמואל ש"כ רק לישב מנהג שנהנו שם שלא לקרות עוד הפעם וז"ל דהשבו מפני הנכנסים ויולאים שלא יחמרו שהיה פגם בס"ח הראשון וגם משום שהלכו בשבו ולא ברו בזמן הראוי והיו כהולא' שלא לזכור וסי"ב בעלמו שכ"ו ה"י חומר לתת טעם למנהג שנהנו וע"י כהב הנו"ב דבמקום שלא נהנו אין לחפש מנהג כזה ובפרט במקום שיש קביעות להפליא כמה פעמים והמיד הנו"ב שבבית המדרש שלו נהגו לקרות כמ"פ ואין זה בכלל ברכה שא"ל דכיון שכל א' מהעולים מברך בפ"ע אינו מוילא אחרים בברכתו ע"ש עוד בזה ומבאר דלא כהת"א וע"י בא"ח אברהם הנדפס בגליון הספ"ק רמ"י ה"ל"ד בזה:

והנה מ"ש דבזו"ו אינו מוילא רבים י"ח בברכה"ח כדבריו מובחר במנ"ה סי' רפ"ד סק"ר וכו' הקפ"ה סק"ו חבל גם בזמן השי"ם מוכח דלא הוילא לאחרים ובמ"ש הסו"ט בסוכה נ"ב ח' ר"ה כיון דבקה"ח מהני הנפח סודרין משום דלא דמי לתפלה שמוילא רבים י"ח וע"י מנ"ה סי' קכ"ד סק"ג בשם ב"ח אומות שיש לרבותי כן מהא דמגלה כ"ד דקטן עולה למנין ז' ואינו יורד לפני התיבה ופרש"י משום דמוילא רבים י"ח ומוכח דבקה"ח אינו מוילא' וז"ל"ע בתוס' ר"ה ל"ג ח' שהויתו מדין עולה למנין ז' דברשם יוכל להוילא גם מי שמחויב מדרבנן וז"ל דאם כן גם בתפלה יולאים וע"י בב"י ח"ח סי' ק"מ בדין נשתתק ותמלא מחלוקת הראשונים בענין זה אי מוילא בברכה קה"ח וע"י בתשו' גו"ר הספרדו כלל ב' סי' כ"ח והשו"י מאיר נתיבים סי' ל"ג שכתב בפשי' דקה"ח הש"ך מוילא את הקהל י"ח וז"ע מכל הג"ל וע"י ב"י תו"ר לוי"ד סי' רפ"ח שבעל שמונו כל הג"ל ועכ"פ הדבר ברור שאם יש מנין שלא שמועו קריאת' גם אם הם מיעוט הקהל יכולים לקרות בתורה שנית ודלא כהת"א. וגם אם רוב מנין לא החלי"ם סי' מ"ח שהאר"ך בדין אם ליכא עשרה מתענים בעריית אם מותר לקרות בספר תורה פ' ויחל והשולח הניח מחשו' גו"ר ח"ח כלל ח' סי' מ"ט בספק דאף על גב דליכא י"ח מתענים מותר להוילא ספר תורה ולקרות והוא חולק בדברות קריאת' הוא להוילא רבים י"ח וכיון שאין מתענים ואין מחוייבים בקריאת' ספר תורה הוי ברכה לבעול והניח מחשו' עניו"ל סי' נ"א והאר"ך בזה ובסי' מ"ט השיב המחבר דאין בה"ח להוילא הרבים י"ח ותדע שהרי הרי"י נשתתק אם אמר ברה"ח וקראוהו לתורה שלא יעטרך לברך בה"ח ח"ו והדבר רק על הקורא ועמ"ה סי' קל"ט סק"ה ולכן י"ל דמתענה מברך לעלמו וגם הניח מחשו' סי' תרס"ט דבש"ס קורין בפרשה ח' כמ"ס וגם בשאר סו"י"ט כש"ס שמתה דבש"ס מרבים בקריאות לספר תורה וחוזרין וקורים וז"ל ברכה לבעול וגם בבית שמינו מחשבה ד' בה"ח שאם עשו וקראוהו דיעלה ויברך וכ"פ בתשו' ד"ש סי' שכ"ד ע"ש עוד בזה. ומה נראה דגם בדליכא רוב מנין ליכא חשש ברכה לבעול וע"ש שהניח בשם האגודה דפסק שאפילו אין מתענים רק ג' יוכל הש"ך להחיל עליו ולקרות ויחל חבל הב"ח סי' תקס"ו א"י וכו' והיו הוכיחו דלא קייל כן ואם כן גם בנ"ד תליא בזה וי"ל דגם החולקים שם היינו משום דלגבי אין מתענים ליכא שום חיוב קריאת' ספר תורה ביום זה מה שאין כן ביום קריאת' ספר תורה רק שום חשבו' שכבר שמועו ועדיין ז"ע וע"י בא"ח להנה"ק מנ"שט"ש סי' ס"ט שיליד להקל לקרות גם בשביל ח' וכן מנהג וכו' מוכך בזה והניח ב"ש. טוב מלחתי בר"ן ס"ק דמגלה דמגלה בזמנה קורין תורה ביחוד והניח בשם ר"ח"ה לדמות דברי הר"ף והוכיח מזה שלא מנו מקרא מגלה עם אוחן שהם בעשרה במחתי' דמגלה כ"ג אין פוסקין על שמש וכו' ואין קורין בתורה וכו' ובפ"כ משום דלזני מוכב בדעמד והדמ"ב"ן במלחמות דהה דכל אותה דחשב שם חיבה ליטור ואין עובין אותה ח"כ בעשרה או רובם מחוייבים בדבר כיון שלא שמועו קדים וברכו וכו' ע"ש והרי במחתי' קצת נמו ואין קורין בתורה ובפ"כ דדיוו שיש כמו בקדים וברכו ח"ך ל"ס

ובעלי ברוב ואינו מכוון לבעול ארבעה מסין המשקה מהם ל"ס איסור זה והניח מחשו' מהרמ"ל שהביא השי"ך סי' פ"ד סק"ג"ג והשיב עליו במ"ש ראוי מהח"ה דהתם נעמנו לפי שברוחים החולעים וספק אם יש איסור והניח מחשו' גו"ר חו"ד סי' ח"י בדין פולין שמבטלן ומניסין בקף להשביח התבטול ועל ידי ההגסה מתרסק האיסור והיו אינו מכוון לבעול וסיים להחזיר המשקה על ידי טיטון אבל הירקות עומן אין היתר לכתשן ולאכלן ע"ש ומכ"ס דים להחזיר בנ"ד על ידי טיטון ואף דבתשו' מהרמ"ל שם כתב דאין הסנין היתר בטוח דיוכלו לכא לזני מוכסל מ"מ בכ"ג דנ"ד דאפשר שאין הנוצרים יולאים מותר הווייבטל אל המשקה יש להקל ואף דה"ט"ו סי' קל"ז סק"ד כתב דהוכח דאפשר בענין אחר גם בלזני מכוון אסור מ"מ בנ"ד אם בלזני הנרשעים מקודם הוא טרחה גדולה ויובב הרבה משקה מהווייבטל לאיסור הו"ל כ"ח"א בעי"א ובדמוכה מה"ט"ו בעלמו סי' קל"ח סי"ק י"ד ובזמ"ו סי' ל"ט סק"ו וגם בב"ש אה"ע"ו סי' ס"ב סק"ר בשם ה"ה מובאר דבמקום טורח הוי כרישע"ד וכו' עוד בממ"ק ובפרט לענין היב"ח דלוא"ה לברוכי דשעורה ח"ל לכבר וע"י השו"י מהרמ"ב"ח סי' קי"ב קי"ג וכתבן ושול"ל דמוקמינן בחוקת מי ודבר מי אינו פולט ואמרינן השתא ברגע זו מה קודם שיטור כניסה ולכן כ"ל להחזיר הווייבטל ובלבד שוכריו לבטן הווייבטל ולמחר הווייבטל לעצמם וכן לבעול הווייבטל עומן בתבטול אין מקום להחזיר: והנלפע"ד כתבתי.

טימן קעה

עוד להרב הנ"ל.

7 **ומה** שאל בדין קידוש של יום אם לריך שיטור כוס וכתב בשם ט"ב הרב החסיד בנש"ק מו"ה בנימין וואלף ז"ל שהניח מהדין פש"ט שכתב דזעיר שיטוריה הנה ידעתי מאלו ומקדש מזה והדבר פשוט אלזי דכונה הר"ן דהקידוש עומן זעיר שיטוריה דבלילה מדברין בפה"ג וברכת קידוש מה שאין כן ביום זעיר שיטור הברכה דאי כונה הר"ן לענין שיטור הכוס אם כן הו"ל לפרש כמה שיטור ביום וגם מנ"ל להר"ן ר"ז בלא ראיה מהש"ס וגם הוא נגד דברי עוש"ע סי' רע"ח סי"א ושע"ה סי' רפ"ט וכמ"ס גם ר"ת"ן וע"י בב"י יו"ד סי' רס"ה וכו"ו שם סק"י בשם הרשב"א דבמקדש בני מלא אומתא חבל בכוס מילה כיון שאינו מדין הש"ס ח"ל שיטור כזה ומוכח דקידוש היום סי"ב חיוב מדין השי"ם שיטור כנולא לגמור כמו כל קידוש וע"י במדרשו סו"ג דעירובין בשם השו"י ריב"ז ובחידושי אגוני שם שעל המדרשו יומא בשם ר"י דה"ל דגם בכוס מילה בני מלא לגמור ומכ"ס בזה חבל השי"ד לפני ח"ח זקן שהיה בעלמו במעמד בפני הגה"ק אב"ד"ק ראש"שיט"ן ז"ל שנה לחלמודיו לקדש ביום על י"ש על ללוות קטן כדרך שתייהו וז"ל שיטור כוס והגם שהיה לפניו וין על השלמן אחר שמכנסו בו"ש כדי להורות הלכה לחלמודים וכן הועד לפני בשם הגאון החסיד אב"ד"ק קאמינקא ז"ל שנהג כן תמיד והיטו עפ"ד הט"ו סי' ק"ל ומשום שגך דרך שתייהו ושביעה גרמו וע"י בב"י ח"ח סי' רע"ח בשם ראב"י שקבלה בידו דמי בקידוש בקינמא שיטור גרמו ובכ"ס לגמור חלה שחלקו עליו וכיון דשהיית י"ש נפשט מאלו והיו חמר מדינה לשתות כמעט בפני כל סעודה ללוות קטן וקשה לשתות י"ח מופני חריפותו לכן שיטורו גם לענין קידוש בכך וכן הועד לפני בשם הרמ"ק מלובלין ז"ל וכדלוי הם לסמוך עליהם בקידוש היום והוקף ביין ושכר בני' שיטור כוס:

ומה שאל בדין קריאת' אם כבר קראו בספר תורה אם מותר לחזור ולקרות עבור ד' או ה' הגשים כבר נשאלתי בזה מרב ח' מבערגסאלו במדינת הגר ואעתיק לו השובתי חלו על דבר שאלתי בדין רוב יטור שלא שמועו קריאת' הם מותרים לקרות עוד הפעם והניח מדברי משפטי שמואל שהביא הנהי"ה סוף טימן ס"ט ודברי הח"א כלל ל"א דין י"ח שהניח ד"ו ב"ע דו"ל דדור"א שריסת שמע כל יחיד מחויב בכך מה שאין כן בקריאת' י"ל דלא תקני רק כשכל הניצור לא קראו ונשתתק רומ"ה אם רוב הניצור דוגם כשכל בזה:

Samuel ben David Moses, ha-Livi, ca. 1625-1681

ספר

נחלת שבעה

השלם

ברך ג'

בתוספת

תשובות חדשות מכתב יד
שרואות אור לראשונה

נוסחאות ודיני שטרות
ותשובות בד' חלקי שו"ע

שנתחבר ע"י מרנא ורבנא
רבינו שמואל הלוי סג"ל זצ"ל
מגדולי חכמי אשכנז ופולין
תלמיד רבינו הט"ז ובעל "זוהר העמודים"
רב ואב"ד במדינת באמבורג וגלילותיה
ובסוף ימיו רב ואב"ד בקהילת קליין שטיינאך

מהדורא חדשה מפוארת מדוייקת ומאירת עיניים
בתוספת ציונים ומקורות הערות עיונים תפארת לשבעה
ובו משא ומתן כמה שדנו הפוסקים בדבריו וכיאורים נכוחים בכוונת דבריו הקדושים

אשר חנני יוצרי וקוני ברוב רחמי וחסדיו
יחזקאל אהרן שורץ
בני ברק תשס"ז

מכון אוצר הפוסקים

וכן כתב מהרי"ל (מנהגים ריש הלכות שופר) גבי תקיעת שופר וז"ל מאחר שהכניסו הנשים עצמן לחיוב תקיעת שופר, על כן צריכין לעשות המצוה כתיקונה, ויזהרו שימהרו מלאכתן בבית כדי שיבואו לתקיעת שופר, ולא יצטרכו להמתין להם עכ"ל, הרי שצריכין לעשות המצוה כתיקונה אפילו בתקיעת שופר שהן עצמן אינם מברכין, כל שכן בלולב שהן עצמן מברכין. ואפשר שרמ"א הוציא הדין משם דאשה אינה צריכה ליתן וכו' הואיל ואינה חייבת בו, רוצה לומר אם אין רצונה לברך, אבל אם רצונה לברך חייבת ליתן^א, ואם כן המראה מקום שרושם מהרי"ל סימן י' טעות סופר. וצריך לומר קי"ד^א.

כן נראה לי
הצעיר שמואל סג"ל

שאלה לה

בענין ההיתר לקדש בשבת בבוקר על יין שרף

74 אמר הצעיר שמואל יען כי ראיתי שגגה בפי כל המוונים, גם אפילו בני תורה מרגלא בפומייהו דאין מקדשין בשחרית בשבת על יין שרף, ואומרים הטעם שהוא זיעה בעלמא.

ותמיה לי טובא כי לא ידעתי להם שום רמז וחשש איסור בדבר לגמרי^א, ואף אם יהיה זיעה בעלמא כדבריהם מה בכך, כדבעינן למימר לקמן בסייעתא דשמיא, כל שכן שאינו זיעה רק ממשות החבואה. ועיין באורך בתשובה למהר"ם

תפארת לשבעה

לשלם ורבינו שנשאל על אלמנה ודאי שחייבת לשלם.

א) במהדורת מכון ירושלים הוא סי' ק"ז.

א) עיין מחצית השקל סי' רע"ב ס"ק ו' שהביא דברי רבינו וכן בבאר היטב סי' קע"ד ס"ק ח' אולם במחצית השקל הביא דמספר ידי משה לא משמע הכי.

לבטל רוחות רעות פשוט שגם האשה חייבת כזה ובט"ז שם ס"ק י"א שאם האשה באמת רוצה לברך חייבת לשלם ופשוט שלפי טעם הב' שכתב המג"א גם כשאינה רוצה לברך חייבת לשלם. ועיין בככורי יעקב שרחה.

ב) כפרמ"ג שם כתב שאם יש לאשה בעל סגי כזה שהבעל משלם חרץ אם המנהג שהאשה מלם כנפרד ורק כשאין לאשה בעל חייבת

ות

הנהוג בכל גרה שרצונה טעם לדבר

שפסק רמ"א חייבת ליתן ולא מצאתי יכולין לעכב

וקפ"ט סעיף ו'

ופרק קמא

למא) ובפרק

שה שהזמן

ו, עיין שם

לב ומברכין

וגבי אתרוג

יקונה וליתן

וצוננו, ואם

הוי ברכה

ור"ד סי' ת"ב

במנחת פתים

ו' שם שכיון

ממון והוסיף

שהם גורמים

10

טיקטין (נדפסת באלפסי דף א' לסדר נשים) לענין ביעור חמץ, שהוא גוף ממש ולא זיעה... ובתשובת משאת בנימין (סימן נ"ח). ואי משום שאינו חמר מדינה^א, לא שייך רק לענין קידוש היום, מה שאין כן קידושא רבא שאינו רק משום היכרא, דאם לא יעשה רק ברכת המוציא לא יהיה היכר בין שבת לחול כדעת הרא"ש וכדאיתא באורח חיים סימן רע"ב (סעיף ט'), ואם כן לא נפקא מינה מידי אף אם אינו חמר מדינה^א.

← וגדולה מזו כתב רש"ל בתשובה (סימן כ"ג) שאפילו ברכת המזון מברכין על משקין היותר גרוע כגון קוואש או בארשט^ה, א"כ כל שכן קידושא רבא שמשום היכרא מקדשין עליו^ו, ובפרט שהוא יותר חביב לשחות יין שרף אליבא ריקנא יותר משכר, דהא אפילו בשני מיני פירות ואחד מהם משבעת המינים דאפסיק הלכתא^ז כר' יהודה דשבעת המינים עדיף, אבל אם אין ביניהם אחד משבעת המינים וברכותיהם שוות דברי הכל חביב עדיף, ואם כן הוא הדין הכא ביין שרף ושכר שברכותיהם שוות ששניהן ברכתן שהכל, שצריך להקדים היין שרף שהוא חביב, ואף אם נניח שהוא זיעה בעלמא אין בכך כלום, ושמו מוכיח עליו דהא נהנה ממנו, ואדרבה אם מקדש על שכר ולא טעים ליה בצפרא אליבא ריקנא חושש אני לברכה

תפארת

לשבעה

אחרונים דאין מקדשין אפילו בשחרית, ועיין בשער הציון ס"ק ב'.

ה) תשובה זו הובאה ג"כ במג"א סי' קפ"ב ס"ק ב', ומ"מ הוא כתב על זה להתיר דוקא בשעת הדחק שאין לו שכר שהוא חמר מדינה, ועוד כתב שאסור להורות כן לפני ההמון שלא יבואו להקל אף שלא בשעת הדחק, ועיין במשנה ברורה סי' רצ"ו ס"ק י'.

ו) דברי רבינו מיסודים על הרא"ש פסחים דף ק"ו וכמו שפירשו הטור והב"ח סי' רע"ב וכן מצינו בדברי רבינו אליהו מלונדריש על ברכות עמוד קי"ב שכתב שקידושא רבה נתקן לשנות סעודות שבת משאר סעודת חול, ועיין בשו"ת בית שערים סימן צ"ה ובשו"ת אפרקסתא דעניא סימן ע"ה אות ב'.

ז) שו"ע סי' רי"א סעיף א'.

ב) עיין בשו"ע יור"ד סי' קכ"ג סעיף כ"ד. ועיין במשנה ברורה סי' תמ"ב ס"ק ד' שכתב י"ש הנעשה מחמשת מיני דגן הסכימו האחרונים דהוי חמץ גמור וגרע מתערובת חמץ, וכשער הציון ט"ז כתב זה בשם משאת בנימין ושער אפרים וחק יעקב ומקור חיים ופרמ"ג וחיי אדם ועוד.

ג) הטעם שאינו חמר מדינה לפי מה שכתבו הפוסקים עיין מג"א סי' רע"ב ס"ק ו' שחמר מדינה היינו דוקא כששותין מזה כל יום ובזמן רבינו כנראה לא היה נהוג כך ולכן אינו חמר מדינה.

ד) הב"י בסי' רפ"ט ס"ל בדעת הטור סי' רע"ב דס"ל דלא בעינן בקדוש היום חמר מדינה, ובפרישה פליג דגם הטור מיירי כשהוא חמר מדינה, ועיין במשנה ברורה סי' רפ"ט ס"ק ט' דמשקה שאינו חמר מדינה, הסכימו הרבה

לבטלה. דבשלמא
דהחייב הוא בכך
אף על גב דלא
במקום דמקדשין
לי בתרומת הדש
חביבות הנאתו ה
ובר מן דין יש
שיש לכרך
בברכת הנהנין ש
יין שרף בתוך ה
מחמת הסעודה ע
משום שנחשב כ
לספק ברכה לבט
במקום שאין יין
ובאמת לבי מגמו
לשתות יין שרף
לחם ביין שרף,
שפטור מברכה,
ולוי נראה דלא
דהוי הפת ע
היין שרף הוא ע

ח) וכן פסק בט"ז
במג"א חילק בין ש
לכרך, לשותה באב
לפתוח תאות המא
בדעת החוס' פסחים
ט) עיין במשנה ב
בדומה לזה ח"ל נרא
ולקח מעט י"ש לו
רגיל בענין זה הוא

11

לבטלה. דבשלמא אם מקדש על היין אף על גב דלא טעים ליה שפיר דמי מאחר דהחויב הוא בכך, ודמי למי שאינו אוכל מצה דחייב לאכול כזית בלילה ראשונה, אף על גב דלא טעים ליה ולא נהנה ממנו דמצות לאו ליהנות ניתנו, מה שאין כן במקום דמקדשין על משקין רק משום היכרא דמברך על החביב. ועוד מצאתי און לי בתרומת הדשן (סימן ל"ב) שכתב וז"ל דכל ברכת הנהנין תליא בחביבות, דעל חביבות הנאתו הוא מברך ומשבח עד כאן לשונו.

→ ובר מן דין יש עילוי ליין שרף להקדימו לשכר, דפסק הלבוש (סימן קע"ד סוף סעיף ב') שיש לברך שהכל נהיה בדברו על שתיית יין שרף בתוך הסעודה. וכן כתב בברכת הנהנין של מהר"ם מארפטשיק וז"ל ראיתי מעשה מחכמים גדולים כששותין יין שרף בתוך הסעודה שמברכין עליו שהכל, לפי שנחשב כדברים הבאים שלא מחמת הסעודה עד כאן לשונו. ואם כן אם בלאו הכי צריך לברך עליו תוך הסעודה משום שנחשב כדברים הבאים שלא מחמת הסעודה^א, ואע"פ שכמעט יש לחוש לספק ברכה לבטלה לחשבו כדברים הבאים שלא מחמת הסעודה, ועל כן מה טוב במקום שאין יין לברך ולקדש על יין שרף, ואין צריך לברך עליו אח"כ תוך הסעודה. ובאמת לבי מגמגם אם צריך לברך על יין שרף תוך הסעודה בשבת, דודאי קסמין לשתות יין שרף על מאכלים השמנים^ב. ויש רוצים^ג לתקן וטובלין פעם ראשון פת לחם ביין שרף, ואחר כך שותין יין שרף כדין דברים הבאים ללפת בו את הפת שפטור מברכה, כדאיתא באורח חיים סימן קע"ז (סעיף א').

→ ולי נראה דלא תקנו בזה כלום, דלא דמי להתם דאוכל הפרי ללפת בו את הפת, דהוי הפת עיקר והפרי טפל ולכן אין מברך על הפרי, מה שאין כן גבי יין שרף היין שרף הוא עיקר, כי הדבר ידוע שאין כוונתו לאכול לחם כמו גבי מרקחת (סימן

תפארת לשבעה

אף אם הוא אחר גמר סעודתו אין צריך לברך עכ"ל. ואולי מיירי רבינו ג"כ בכה"ג וא"כ ליכא מחלוקת דשאר פוסקים מיירי כשאינו שותה מחמת הסעודה.

י) השערי תשובה סי' קל"ד ס"ק ח' הביא דברי רבינו וכן הביא באלהו זוטא ס"ק י"א בשם נחלת צבי, וכן בבאר היטב ס"ק ח' בשם הגאון מוהר"ר פייבש. ועיין בשער הציון סוף ס"ק מ"ה שדחה לעצה זו.

ח) וכן פסק בט"ז סי' קע"ד ס"ק י', אולם במג"א חילק בין שותה קודם הסעודה שצריך לברך, לשותה באמצע הסעודה דודאי כונתו לפתוח תאות המאכל והוי מחמת הסעודה כדעת התוס' פסחים קט"ו ואין צריך לברך.

ט) עיין במשנה ברורה שם ס"ק ל"ט כתב בדומה לזה וז"ל נראה לי שאם אכל מאכל שמן ולקח מעט י"ש להפיג השמנונית שבפיו, אם רגיל בענין זה הוא בכלל טפל להאוכל, וע"כ

יעה
לענין
שה רק
ז חיים
משקין
ומשום
א יותר
כתא"
זמינים
ושכר
חביב,
ממנו,
ברכה
ועיין
יב"ס"ק
בשעת
ה ועוד
ו יבואר
במשנה
זים דף
י"ב וכן
ברכות
לשנות
בשורת
רקסתא

ר"ב סעיף ב'). וגדולה מזו כתב רמ"א בתשובה (סימן א') דאם אכל פת כדי למתק השתייה שאין צריך לברך עליו, משום שהפת הוא טפל לשתייה, ואם כן כל שכר שהמעט פת שטובל ביין שרף שהוא טפל ליין שרף, ולכן היה נראה לי דבשבת על כל פנים אין צריך לברך על יין שרף תוך הסעודה י"א, דודאי הוי דעתו עליו ולא הוי נמלך, ובחול אם היה מתחלה דעתו על כל מה שמביאין אין צריך לברך עליו, ואם לא היה דעתו על כל מה שמביאין לפניו צריך לברך עליו, ואם כן אם מקדש עליו יוצא מידי ספק ברכה לבטלה כן נראה לי י"ב.

ומטעם זה שהוא גוף החמץ ולא זיעה אסרתי לאחד חצי ככר גבינה ששפך לתוכו יין שרף י"ג כדי שיהיה הגבינה חריף וחזק ולא מכר אותו קודם פסח, אף על פי שהגבינה כבר נעשה והועמד בקיבה, מכל מקום האי יין שרף נמי הוי לטעמא עביד כדי שיהא חזק ולא בטל. וכן מצאתי במרדכי פרק קמא דעבודה זרה (סימן תתכ"ז) וז"ל כתב ראבי"ה מעשה שהעמידו גבינה בחלא דשיכרא, ואסר אותם זקני ראב"ן להשהותו בפסח. וכן מוכיח הסוגיא דחשיב כאיסורא בעיניה כיון דאוקמהו איסורא הוא עכ"ל. וכן הוא בטור אורח חיים שם (סימן תמ"ב סעיף ה').

L

תפארת

שבעה

(א) עיין מג"א סי' קע"ד ס"ק י"א דבשבת ממה נפשך אין צריך לברך על יי"ש תוך הסעודה, דאם קידש על היין נפטר בזה כמו שכתב סעיף ב' פירוש כשדעתו עליו עיין שם במ"ב ס"ק ג', ואם קידש על השכר נפטר בברכת שהכל כמו שכתב בסעיף ד' ה'.

(ב) קצ"ע דכשאינו שותה קודם הסעודה אין ברכת הפת פוטרת דברים הבאים שלא מחמת הסעודה אף שדעתו עליהו, וכמו שכתב במשנה ברורה סי' קע"ז ס"ק כ"א.

(ג) ועיין עוד בשו"ת בית שערם סימן צ"ה ושו"ת קרן לדוד או"ח סימן פ"ז ושו"ת מהרש"ם ח"א סימן קע"ה ושו"ת אפרקסתא דעניא סי' ע"ה אות ב' ושו"ת נטע שורק או"ח סימן י' ובספר מנחת שבת סי' ע"ז אות כ"ט.

(ד) דברי רבינו הובא בשמו באחרונים חק יעקב ובאליה רבה ובבאר היטב שם בסי' תמ"ב, אולם עיין שם במשנה ברורה בשם האחרונים ס"ק כ"ז דבמקום הפסד מרובה, יש להתיר ע"י השלכת הנאת דבר המעמיד לים המלח.

הלב שנחלב ביום

נשאלתי החלב שו

תשובה כתב בליק

לאכול הר

על ידי כותי לאכלו

ביצה סימן א' מספר ז

אמירת כותי משום

ביצה עכ"ל. ולכא

ע"כ, ביצה שנולדה

ביום טוב ראשון מ

וראיתי בתשובת ו

מהרי"ל ה

מהרש"ל אכן בהגה

זרוע גדול והאריך

דבר פסק מהרי"ל ל

לביצה שאינה עומד

יום לחלוב אותה ב

בשבת, א"כ אין שו

שנחלב בשבת אסור

וכן המנהג, אכן

(א) ובאמת בט"ז סי'

שכתב הרמ"א דחלב ש

מותר ביום שני כתב

שלפני יו"ט שמותר ו

מותרת.

(ב) ומבואר דמיירי ו

ארחות חיים

ע ל

שו"ע אורח חיים

קובץ מלוקט חידושי דינים מכמה מאות ספרים ראשונים ואחרונים, ותוכן הספר הוא כדמות ס' שערי תשובה ופתחי תשובה — אשר לקטתי — ואת אשר חנני השי"ת בזכות הורי הקדושים להעיר בדבריהם

ונלוח אליו הגהות יקרות ונכבדות בחריפות וזקיאות אשר נתכבדתי מאת מחו' הרב הגאון האמיתי המפורסם בכל קצוי ארץ סיני ועוקר הרים וכו'.

כש"ת מו"ה שלום מרדכי הכהן (שליט"א) זצ"ל

אבד"ק ברעזאן והגליל יע"א

ממני הצעיר

נחמן כהנא

אבד"ק ספינקא יע"א

בן לא"א הרב הגאון וכו' מו"ה חיים ארי' כהנא (שליט"א) זצ"ל בעהמ"ח ספר דברי גאונים על החו"מ וחתן אדמו"ח הגאון הצדיק הקדוש וכו' מו"ה יוסף מאיר (שליט"א) זצוק"ל בק"ק הנ"ל

(ע"כ נוסח שער הספר בהוצאה ראשונה)

ובסוף הספר קונטרס עזכר אורח מאת הגאון המפורסם

מוהר"ר אליהו דוד רבינוביץ תאומים זצ"ל

האב"ד ור"מ סיר ובסוף ימיו בעיה"ק ירושלים תובב"א

נדפס בראשונה ע"י המחבר בשנת תרנ"ח

זעתה יו"ל מחדש עם הוספות רבות מעצם כתי"ק של המחבר, והגהות נוספות מהגאון מברעזאן אשר כתב על גליון ה"ארחות-חיים" שלו, (שהוכנסו בפנים הספר), ועוד הגהות מכמה גאונים שצורפו בסוף הספר.

ובתוספות המפתח השלם מבן המחבר זצ"ל

הסעודה יעו"ש. ודין הכל דבר איסור לענין הצרכה עי' מה שליינתו לעיל סי' קצ"ו ס"א.

ועי' צו"ת לב חיים ח"ג סי' ק"ה שנשאל אם מותר לקדש על יין שנעשה בו מלאכה כגון שמדדו בו לחם מדירה או שרו בו לחם דבר. והשיב דמלבד דמלד הסגלה אין נכון לקדש על יין כזה משום הקריבהו נא לפתחך. עוד זה דמלד הדן נמי איסור לקדש עליו ומדמה זה לדון מים לנט"י לחילה דכל הדברים הפוסלים במים לנט"י לחילה כמבואר בסי' ק"ס ה"ה בא"ן.

ב סעי' ג בהג"ה יסננו תחלה וכו'. עי' צו"ת לב חיים ח"ג סי' י"א ביו"ן שהחליע וירוס תולעים הרבה חבל היין לא נשתה לא במראה ולא צעטס והתולעים עוזרים במסננת דמותר לקדש עליו יעו"ש.

ג סעי' ו יין צמוקים וכו'. עי' צו"ת לעיל סי' ר"ד סעי' ה' ובשע"ת שם ועי' צו"ת מהגה"ק מצוטטש"ט אחר שהביא דברי הצבור שור צ"ב שהראה זכות אודות למוקין שמשערין אחר שנשרה יהיו למוקין שמה מהיין. כי שכן דרש צרכים וצביתו מזהיר שיהיו למוקים כפולוס משועור זה. ומפלגל שם בצרכי הצכ"ש ונסתפק שם אם נשער זה בלו גרעינין יעו"ש ובספר מנהי"ט הורה כדעת הצכ"ש יעו"ש.

מ"ש בשם בכ"ש בתו"ש וסי' בגדי ישע חלקו עליו וגם בס' שירי לקט מבצל סד"ט סי' תס"ב דחה דברי בכ"ש וגם דברי התו"ש והעלה דהכל תלוי אם יש צמוקים כשיעור שהיין תוסס עי"ז או הוי יין גם בפחות משיעור ששה פעמים ע"ש ועי' בב"י סי' ר"ד בשם מהר"י מדין ואגור לענין יין מזוג דאע"ג דבאיסורים טכ"ע לענין ברכה לא אמרינן טכ"ע וצ"ע.

ד שם בהג"ה לחלוקת קצת וכו'. ענ"ה"ט סי"ק ו' ועי' צו"ת ה"ל שם שאין זה מלוי כלל צנינו שהרי עכ"פ אי ענר ענין מלאכה דעשיית שמיים ודלוי נפיק מנייחו ומשקה מכל המלויים צנינו יעו"ש. ועי' צו"ת משכנות יעקב סי' ל"ו שם שכל ירח שמים יראה להתבונן יעב למעט צנינות מים והלמוקים יכו' עוזים עד שינער שצדא"ו יש בהן נחליות יין רובע עי"ש ועי' צו"ת מאורי אור בהלך צהר שצד דף ק"ד ע"ב שם דהני למוקים הנשלחים ממרחקים מייצבים יותר וליה זהו כשיעור הלו עפ"י הרוב המבואר בפוסקים ולחומר לריק לחבר כשנתן המים ג' ימים משום מנע נסך חבל לקידוש וצרכת הגפן וכוסות פסה אין להק' וניסף עוד שאין מוסרין לכל אדם שיש שותן מעט במים רבים וכיין מוזג שררף טעם יין וחזינן שהיה כולו מים מתוקים חריפים קלה חף צמשהין זמן רב וכו' וגם לכה דמי תלחא ואשבה חרבע חף שלא לריק חלו הוי לחים כשיעור שילה מהם משקה וחיינו כלל יעו"ש שההררף קלת צבה. ועי' מה שהצ"הו בשמו לענין יין למוקים צפסה נקמן צו"ת תס"ז סעיף ח'. ולענין שיעור כבישה שיהי' נחשב יין עי' בצרכיני לעיל סי' ר"צ סעי' י"א. ועי' צו"ת מור והלכות צו"ת ברכות והודלות סי' ל"ט מ"ש צה.

ה סעי' ח יין מבושל וכו'. כי צו"ת מהגה"ק מצוטטש"ט שהיה נהוג לצרף על יין למוקים מצושל קידוש והצדקה ואף שיש להשיב לדברי הפמ"ה דעי' בשול השתני גרעיותא. מ"מ בתחומות חלו שאין יין מלוי כל כך ויש עליו

השמות צהולכה אם אינו משומר כראוי לפעמים יותר עי' להיות בטוח מחשש איסור מלהדר אחר הכנת העטס והלר"ק ללמד זכות על העושין כן יעו"ש וכ"כ צו"ת מנהי"ט וז"ל ולאו נוכחין לצבל למוקים ולצרך עליו ולקדש עליו יעו"ש. ואודות סינין יין למוקים שיש לחוש אולי כשיודבקו יכו' צה"כ מולבין כי צו"ת ה"ל דיותר טוב לחמס ולסנן שעי"ז החשש יותר רחוק כי כשמתים לא יעצרו צמיגון וכמ"ש צו"ת סי' פ"ד לענין חומץ יעו"ש. ועי' צו"ת עמודי אור סי' ו' שכי צה"כ סי' החיים צמבשלים למוקים ומוליחים עי"ז ממנו יין דאין מקדשין עליו דמבשל הנזכר הוא שמבשלין אחר שנעשה יין חבל זה שמבשלים למוקים לא שמענו שנקרא יין ונשא ונתן צזה הרבה והעלה דלא מלא ראי' לחלק צין זה לכה עי"ש. ועי' במסגרת השלחן שצקש"ע מהרש"ג סי' נ"ג סעי' ו' שכי צה"כ חיי"א ח"י שנת כלל ו' שכי דמותר לצבל למוקים במים ולסנן היין ולקדש עליו וכן הביא בסידור על שמו וכן נראה דעת הצ"ע צו"ת ר"צ וכן נראה מסידור דכ"ח בדני קידוש יעו"ש חכן מהמשך לשון רז"ש סי' ר"צ סי"ב נראה כמ"ש צו"ת החיים יעו"ש. ועי' צו"ת מור והלכות צו"ת ברכות והודלות סי' ל"ט.

(יין מבושל וכו'). בדין יין מבושל עי' ס' המכריע סי' כ"ד בשם ר"פ גאון דאין לברך עליו בפה"ג והוא חולק עליו.

מ"ש מסה"ח מצאתי בס' הפרד"ס לרש"י הל' י"ג סי' רס"ז מפורש דבבישל צימוקים במים אין בו דין י"ג בדין יין מבושל ע"ש הרי דמיקרי יין וגם לעיל סי' ר"ב סי"א מוכח דבכה"ג מברכין בפה"ג. ועי' בס' חבה"ק על קדשים בסופו מ"ש בזה וכבר נדפס בשמי' בס' כורת הברית בקונטרס ד"ש אות ח' ד"ז ושם הבאתי בשם הד"ק דלש"י הבכ"ש יש לשער בצמוקים בלא הגרעינין והבאתי ראי' מירושלמי פ"א דתרומות ור"ש שם מ"ט דתורם על הצמוקים ולא על הגרעינין. ועי' שבת ע"ז ב' ורש"י דקליפה וגרעינין אינם אוכל. אבל בב"י סי' ר"ד בד"ה וכתב ר"י מוכח דגם גרעינין י"ב טעם יין. ועי' ברכות ל"ו ע"ב ובב"י סי' ר"ב אבל התם בגרעינין הנאכלים ועי' רמב"ם פ"א מטו"א הי"א דחרצנים וזגים אפי' חשב עליהם לאכלם אינם מטמאים טו"א ועי' ביו"ד סי' קכ"ג סי"ד בדין חרצנים וזגים של עכו"ם.

מצאתי בכתיבי בעל דע"ק דצמוקים קטנים שא"ב גרעינים הם בכלל ענבים שבתורה כמ"ש ברד"ק ישעי' ה' ויטעוהו שורק שהם ענבים המשובחים שאין בהם גרעינים.

ו סעי' ט במקום שאין יין מצוי וכו'. עי' צו"ת ופ"ת סי"ק ז'. וכתובין לקדש על י"ש צננת צשחרית ולחנם יכולין לשחות השועור אם יולחין ידו קידוש עי' בשערי תשובה סי' ק"ל סי"ק ד' ובמג"ה שם ובצ"ט סי' ר"י סי"ק ח' בצו"ת סי"ק ז' מה שכתב צה"כ שיש יעקב סי' נ"ז שהלקו על העי"ז וכתבו שררף שיעור גס צו"ת. וכ"כ צו"ת לקוטי לצי צסופו צהשמעות וצ"ל ארץ חמדה צהאלהרות שגם צו"ת אם לא שתה כשיעור לא ילא ידו קידוש וכ"כ צו"ת שלחן עליו שמים בדני קידוש סי' ו' סעי' ה' ועיין בספר מאורי אור בהלך עוד למועד דף קס"ה ע"ב שכתב דלא כמ"ש שהעיקר כהמג"ה דדוקא צמדינה שכלל הימים שתייחס יין שרף ונא שכיה ולריך מלא לוגמיו כחמה. ושנשתי מסי"ק אדמו"ה שליט"ה אשר ראה צעינו שהגפון הקדוש מהר"ה האלצרשטאם מסתכן נהב לקדש צשחרית על י"ש ולא שתה מהכוס רק מעט מזעיר וכן הוא נהוג אחריו. ועי' ד"ה חרורה מנויח"ט שם ללשונות של ר"ה חרובים

הסעודה שנוכחים להקל כשכיה דעתו לילך צחמלע הסעודה. וידע כן בשעת המוליד. וכן הוא צוה שכשכיה דעתו מקודם לילך אחר הקידוש אולי קול וללע.

ד פעי' ג אם קידש ולא סעד וכו'. עי' מש"ז סי' רפ"ח סק"ג אם יצא מה"ת. ועמ"ש בזכ"ל א"ת ק' בשם מעם לועז להקל בדין אם המקדש קידש במקום סעודה והשומעים לא טעמו דגם הם יוצאים וזהו דלא כהמש"ז שם ושע"ת סוס"י זה וצ"ע ועי' בטו"ז סוס"י רע"א.

ה פעי' ג בהג"ה שיהא בדעתו וכו'. היסח הדעת וכו' זמן מרובכ בין קידוש אל הסעודה אינו ניגוד לקידוש במקום סעודה. אך שניה בין קידוש לסעודה אולי עי"ז אינו קידוש במקום סעודה גם שלא שניה מקום. אך שניה ארעי ומנוס נראה שאין זה השש. כ"כ צח"ל מהגה"ק מצוטעשטע יט"ש. ועיין בספר מנוכ"ט שכתב דמ"ש צמג"ח דצי"ח ממקומו לריך לקדש שנית ל"ע לדינא כי בסחמ"ל דהש"ס י"ל דכל שאוכל באותו בית שקידש הוא הכל מקום סעודה וקרינן ב"י וקראת לשבת עונג במקום קריאה שם תהא עונג. והא דכי כאן דבעינן האכילה לאחרי היינו הכל לענין לכתחילה ועמ"ש ר"ס רפ"ו ודזיענד צ"ח אפשר לו לשמוע מאחרים הקידוש אבל צח"ל לדעתו ספק ברכות להקל. עמ"ש צמג"ח ס"ק כ' ואירעו אונס כי בספר מנחת פתים דף מ"ז ע"א דמשמע דצ"ח אירעו אונס אפילו היה דעתו בשעת קידוש לאכול מיד ואח"כ הספיק שלא מהמת אונס לריך לחזור ולקדש וכי"מ צמח"ל ש"כ אפי' שהי' צורך זמן גדול היינו שההפסק היה מהמת אונס וצמ"ח כ' זה לפרש דצ"ח כמ"ח. ועי' צמח"ל"ש ש"ס.

ועי' בספר מנחת פתים דף ע' ע"ב צמ"ח ש"ח להטיל מים בין קידוש לסעודה אם לריך לקדש שנית והעלה שם דצי"ח להטיל מים לחוד ולא הפליג בין קידוש לסעודה מסתבר דזיענד צ"ח לקדש שנית יט"ש.

במג"א סוסק"ה כתב בפשיטות דאם יצא ממקומו בין קידוש לסעודה צריך לקדש שנית אבל בשכנה"ג חולק ע"ז ופסק דכיון שחזר למקומו וסודע במקום שקידש א"צ לקדש שנית. ומצאתי בספר המנהיג הלכות קידוש ש"כ וז"ל וכיון דא"ק אלא במ"ס אף אם רצה לאכול במקום אחר ויחזור למקומו שקידש שם ויטעום מותר וכו' שר שלום עכ"ל. ואולי כיון דהרב שר שלום מיקל גם מבית לחצר ורואה מקומו כמ"ש בטור משמו לכן מיקל גם בכה"ג אבל צ"ע והעירוני מדברי הר"ן ריש פ"פ בסוגיא דא"ק אלא במ"ס בד"ה אבל מפניה לפינה וכו' דמשמע דין קידוש במ"ס דמי לדין ברכה דגם בחזר למקומו צריך לברך שנית וה"ג לענין קידוש אבל י"ל למעיין וקצרת.

ו פעי' ד יכול אדם לקדש וכו'. עי' בתו"ש דבזה ל"ש לומר מצוה בו יותר מבשלוחו כיון דשומע כעונה

ודלא כע"ש שכתב דמצוה יותר לקדש בעצמו ע"ש. ועי' במש"ז סוס"י ר"צ שכתב בפשו' להיפוך (ועיין ברכות מ"ה ע"ב שנים שאכלו מצוה ליחלק וע"ש ברש"י ומוכח דאף דשומע כעונה מצוה לברך בעצמו). ובתוספת ברכות כ"א ע"ב ותוספת סוכה ל"ח ב' ד"ה שמע וכו' בסוה"ד שם ובר"ן שם מבואר כדעת מש"ז ועי' תשו' שאג"א סימן ו' מ"ש בזה ומ"מ כשהשומעים רבים יש בזה משום ברוב עם הדרת מלך כמ"ש התו"ש מהא דס"י רצ"ח סי"ד ומג"א רס"י קס"ח וע"ע בב"י סוס"י רי"ג בשם רשב"א ואהל מועד אם בכל הברכות אמרינן שומע כעונה לכתחלה.

קידוש על יו"ש בכלי קטן מכפי מ"ש הל"ח סוף פסחים. וכיו"ס דמ"מ טוב וכוון לצרך על כשעור כמ"ש צל"ח ורז"ס הל"ח פ"ס בשחייתו כמ"ש צ"ע. וזהו גם שקשה לשמות יו"ש כשעור הכ"ל מ"מ יוכל לררר מנחה חגשים צוה כי לא נתפרש קול"ה הכ"ל יעו"ש וצ"ח רפ"ע סעיף ב'.

צ"ח מורוח שמשון ש"כ דאם מקדש על ש"ח משקים שיקדש קודם נטילה וישתה פחות מרביעית דאפי' למ"ד דאין מקדשין עליהם מ"מ נכון הוא כמ"ש סי' קע"ד ס"ז לכיון שאין לו יין א"כ אפי' למ"ד דיקדש על הפה ה"א אמר גם על הפה. ושתי זו לא כוי הפסק דג"כ מענינו הסעודה הוא. ופה אין להקדימו בצרכה כיון דלא נעל ידיו עדיין לא יוכל לצרך עליו ודו"ק. זהו ענה ושחכ רביעיה יצרך על הכוס צ"ח ויצרך צרכה אחרונה כמ"ש המג"ח צ"ח קע"ד סקי"ד ע"ש ועי' צ"ח חינוך בית יהודה סי' ע' שהוכיח בראיות שמותר לקדש ויקנה"ז על ש"כ עי"ש. ועי' צ"ח כ"ס שלמה שבי"ח מ"י ידו משכ צפירושו על מדרש חזית ש"כ דע"כ יו"ש לא מיקרי משקה מדאמרין צמדרש למה נמשלו ישראל לשמן מה שמן עולה על כל המשקין כו' ר"ל אם חתן שמן על כל המשקין השמן ק"ף למעלה כו' וצ"ח אם יותן השמן לחוד המשקה שוקע למטה וצ"ח אינו בכלל המשקין וצ"ח חוס' שבת כי אין למדין הלכה מתוך אגדה יעו"ש ועי' לקמן סי' רפ"ע סעיף א' מ"ש צ"ח הגכות מחי' הגא"צ"ק צרע"ח.

ז שם שמקדשים על ש"כ וכו'. עמג"א סי' הפ"ג סק"ג דגם אם אינו חמר מדינה בימי החול אלא בשבת מיקרי חמ"ד ועי' תשו' מיימוני להל' שביעות סי' ד' דאם הוא אינו שותה יין' הוי לדידי' השכר חמר מדינה.

סימן רעג

א פעי' א וי"א שכל שרואה מקומו וכו'. יל"ע אם צריך לראות ממש או דסגי כשיכול לראות אע"פ שאינו רואה (הראוני נכדי ר' משה בתוס' ע"ז ל"ט ע"ב ד"ה תנינא דלאו דוקא רואה אלא יכול לראות) ועיין בזבחים קי"ח ע"ב הריאה שאמרו וכו' אלא רואה מקצתו בעי ר"פ עומד ורואה ואינו רואה מאי וכו' ועתוס' שבועות י"ז ע"ב בד"ה ואין אוכלים וכו' אפילו יש גב לראות שם דרך פתח עזרה דבעינן שיראה פתח עזרה בשעת אכילה וכו' ועי' פסחים פ"ו ע"א אלו הופכין את פניהם וכו' ורש"י שם בד"ה אלו וכו' ובד"ה קופצין וכו' ושתי חבורות ההופכות פניהם כשתי בתים דמי.

ב ש"ס והוא שיהיה ב' המקומות וכו'. דעת ר"ג ושאר גאונים דגם מבית לבית מהני תנאי ורוב פוסקים חולקים עליהם ועי' בא"ד שתי קו' תוספת ומהרש"א על שיטת הגאונים ומ"מ סיים דאין להקל כן למעשה. ואני מצאתי בא"ז הל' ע"ש סימן כ"ג שהאריך והעלה להקל גם מבית לבית אם התנה כן מתחלה לאכול בבית האחר. וגם ש"ס דילן לא פליג על הירושלמי בזה ואת"ל שחולק יש לפסוק בזה בהירושלמי ש"כ"ה גם בפסיקתא וכמ"פ קי"ל בספרים החיצונים ומסיק הלכה למעשה להקל ע"ש. ולפ"ז צ"ע אם כבר עשה כן אם יוכל לחזור ולקדש בבית האחר דשמא יש חשש ברכה לבטלה ונכון לשמוע הקידוש מאחר.

ג פעי' ב ואח"כ נמלך וכו'. כתב צח"ל מהגה"ק מצוטעשטע אודות קידוש במקום סעודה.

שם אצ"ס"ח קרן לדוד ערכתי נר למשיח

ספר
Grönwald, Elzezer David
קרן לדוד

שאלות ותשובות
חלק אורח חיים

זה ספר תולדות אדם הגדול בענקים ה"ה כבוד קדושת
אדמ"ר הרב הגאון הצדיק המפורסם בכל קצווי תבל
בתורתו וצדקתו פאר הדור נר ישראל אשר האיר
לארץ ולעדרים עדרי צאן קדשים לאלפים כקש"ת
מן אליעזר דוד וצללה

בן הה"נ המפורסם בשיט חריף עצום צ"ת מ"ה עמרם
גרינוואלד זצ"ל מק"ק טשארנא יע"א. שהי' דומ"צ בק"ק
ד' סערדאהעל ואח"כ אב"ד ור"מ בק"ק צעהלים ובק"ק
ווישעווא ואח"כ בעיר ואם בישראל פק"ק **סאטמאר**
יע"א ושם חלקת מחוקק ספון.

כולל קעי"ב תשובות (וסימך עקיב עטה יראת ה') אשר השיב לתלמידיו
ולכל שואל ומבקש דבר ה' זו הלכה ברורה להגדיל תורה ולהאדירה.

כנת תשובות רבינו אליעזר דוד בן עזים בן יוסף ז"ל נפיק

יצא לאור פעם שנית בשנת תשכ"ט לפ"ק בהספוח כמה
תשובות והערות על ירושלמי ועל שו"ת נודע ביהודא
מכת"ק של המחבר על ידי תלמידי ישיבה קהלת יעקב
דיפאפא בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

נתה יוצא לאור כעם שלישיית עם הרשמת עוד תשובות ומיודשו סוגיות
לשנת ה'תש"ל יצא לאור על ידי תלמידיו ישיבה הנ"ל שנת

וידי דוד לכל דרכו משביל רדי עמו

וישם הראוי אלעזר כי אלקי אבי בעירי

לאכול יותר ונכבדו והיטב אשר עשיתם צוה, וכן רחמי נובלים זכונה ונקומות בגליל העליון, אלא דמיון כיון שבכר קראו עליכם ערעור והסכון לילך להתפלל ונוסף צו"א ולא צבי"כ דצוה עדיף טפי ונאחר שהכנס רואים שמקפידין על זה, ויש לחוש מפני המחלוקת דזה הוא עיקר איקור דלא תתגודדו כנוצאר צנוצ"ס פ"צ מהי עכ"ס הי"ד, וה' לא יונע טוב להולכים צתונים וחזקו ואנולו צתורה וציר"ט כאונת"ט ונפש ידיכם החפץ בשלוחכם.

סימן פ"ז

שוכמ"ם לכבוד הרב האצקך חו"צ צח"ת ונכתר צנינוסין ונה"ר אשר מגיל פאלאק ב"י רב צקי דראץ י"א.

7 אורות אשר נקחפק ופולח בדת ויה לעשות היות כי המונחים דקס אינם נשמרים שצת כראוי ועוצרים על כנה שנותים כגון לישא כלי שעות וצתי עינים לרה"ר וכדוניה. ואין לו יין לקנות זולת ויהם אם יותר נכון לקדש על הפת ובשחרית על י"ט ונקדש על יין זה כי קשה עליו לטעל קידוש על היין בכל השבתות ולשמות י"ט כשיעור ולריך לקנוף על היתר הטו"ז דל"ל שיעור עכ"ד.

הנה אם נחלל שצת צאיקור לרצון ננוי כנוונר לכה"ת הוא צנוחליקת כנודע ע"י תצ"ט ק"צ שהצ"א דברי הצ"ה שכתב דגם צאד"ר כה והצ"א רח"י ופי' הדר והתצ"ט דחה רליותיו והסכים לפר"ח דדוקא צאיקור דאורייתא, אונס צהגרע"א קס העלה דהיא צנוחלוקת שבויה דנורצ"ס צפיה"ע גצי השוחט צצת נוכח דגם צאד"ר חס"צ נוונר וגם דע"ת ק"י צ' הצ"א כן צסם רצ"ו ק"י תה"ל"ה והנה לענין שחיטה דאורייתא ודאי יש לחוש בשע"ת הנמונירים אונס לענין י"ט צזה"ז דרצ"ן צודאי כדאי ה"ך פיקקים שפקקו להקל לקנוף עליהם, אלא דכל זה אם דינן על נוגען אם הוא וינכ"ד יין צונגעו כנוונר לכה"ת או לא, אצל לענין כחונות על יין כשר לקנות נונו יין כשר פשוט דחינו כאנון על יין נאחר שאינו חושש על אד"ר ואדרבה ק"ל צע"י העולם יותר נשנותין צצת וקו"ל חסוד לחנוור חסוד לקל, וע"י צקי" קי"ט ק"א צרנו"א וז"ל וי"א אכילו נני שאינו חסוד רק שאין נוכירין אותו שהוא נוחק צכסרות אין לקבות נונו יין או שאר דברים שיש לחוש לאיקור עכ"ל, ואיך נקנוף על אלו שנוזל"ין צאיקורין ואינם חסים עליהן צודאי אין להם כחונות על יין כשר, ע"כ צודאי יותר טוב לקדש על פת או י"ט, וע"י חת"ס ח"ו ק"י פ"ג שבי דנוונר לחלל שצת אף דהוי נוונר לכה"ת אצל חסוד לכה"ת ליה עפ"ד הצ"י צויד ק"י ק"י, ודבריו ל"ע צוה וע"י נק"כ ע"ז ככדו החתן סיפר צתשנותיו ק"י כ"ט.

אמנם צענין קידוש על י"ט אם שותה פחית ונרציע"ת אם יול"א יד"ת או לא כצר נודע נש"כ הטו"ז צקי" ר"י דאין לריך שיעור אלא כדרך הנונה אף צפחות נרציע"ת והמג"א ק"י ק"ל ס"ק ד' חולה

שהקהל אינו נקביונים שיקראו קה"ת צפ"ט והם אינם רולים לאכול קודם ונוסף פשיטא דאין קפידא ויכולין להתפלל ונוסף קודם קה"ת, ואפי" תפלת שחרית דודאי קודם לתפלת ונוסף וי"ט ונוצ"ר צפ"ט רפ"ו דל"ס התפלל ונוסף קודם שחרית ד"ל"א אלא דהכ"א עדיף דההם צדיעבד אצל הכ"א אפי" לכהחלה קרי אם אינו רולה לאכול קודם תפלת ונוסף כנונהג ענו"א דצר צאלו הנקומות לאכול לצצעה קודם ונוסף, וני שחושש לזה פשיטא דספיר ע"ד, וגם אין צו נשום לא תתגודדו לפי ויה שנוצ"ר צנוג"א ק"י ת"ל"ג דהיכ"א דאיכ"א לנתל"י נשום ונלאכה היא ד"ל"ל ל"ט ל"ת כנוצ"ר צפ"ק דיצנות י"ד אה"א דלונרינן ונקוס שנהגו לעשות ונלאכה צע"ט עושין עי"ט ואף דכה"צ הנג"א ס"ס דלנוסק"א דגו"י דקאונר דוקא צצ"ד אחר צע"ר אחר שייך ל"ת י"ל דחזר צו נכל ה"ל ושייך ל"ת צבל ענין אצל הוא תנווה דכינו"א דאף צכה"ג היכ"א דאיכ"א לנתל"י דנלאכה הוא דל"ת ל"י ננוי שייך ל"ת דה"א גם לצתר דוקיק לחלק צין צ"ד אי צע"ר אי, נוכח דהיכ"א דשייך לנתל"י שפוש"ה כן נשום ד"א ל"ט ל"ת כדמוכח ונועשה דסנול"י הזקן שפיחת הנוע"זעה צצצ"ל קטן וקאונר נשום דהרוא"ה אונר לאפוש"י אורה קעצ"ד, וכן ויה דשוקת יהו"א דקאונר נשום דלונר לאפוש"י ויהו"א הוא דקעצ"ד, ונוע"זעה דאף לנאק"א כריך לחלק צהכי דצכגון זה ל"ט ל"ת, וכן הסי"ג צהג"ה נתיצ חיים קס, ולי"ל דאין כונת נג"א רק לענין ננהג"א דלא שייך ל"ת לפי ק"ד דגו"י וצו צה"ר דנוסף חילוק צין צ"ד אי לע"ר אחר אין הכרח לחלק צזה אצל היכ"א דאיכ"א לנתל"י שאינו עושה נשום איקור צודאי גם לנאק"א לא שייך ל"ת, ונעה צנידון דידן כיון דאפשר לנתל"י דאלו הנתפללין ונוסף רלונס לאכול קעודה גנורה ע"כ נתפללין ונוסף ואלו שהולכין אינם אוכלין אלא ער"א דנוותר קודם ונוסף אין צו נשום ל"ת וגם צל"א"ה כראה דלא שייך ל"ת אלא היכ"א דלד"דהו ע"כ עושין איקור ולא היכ"א דרולים להחניר ואינו אלא חונת"א ולא נדי"א י"ל דלי"ט ל"ת כנוו דקאונר צנונהג"י דאל"כ איך נלאכו ידנו ורגליו צכונה דברים שקל"ת צע"צ ונחונירין וקל"ת לא כגון שלא לאכול צשר קירכ"א או אוז"ת הלביעות, והוא דצר הנהג צכל ונקלות ישראל שרוב אכ"ס אוכלין וקל"ת ונחונירין אנו כינו"א דאקור להחניר נשום ל"ת, ואינו דונה לחלצ צני רייכס דלהנחונירין הוא איקור ונדי"א, אלא דע"ז י"ל דהוא דצר צלנע"א נש"ו"ה ל"ט ל"ת כנוצ"ר צפוקקים אצל נכל ונקוס צצצר קירכ"א הוא צפרקוס שנוכרין צנוקול"ן, וצו רחמי צנוג"א ק"י חק"ח שכתב דצדיקת הריאה הוי צלנע"א דאין יודעין צהנה זו ויה טיבה נשום הכי ל"ט ל"ת ואינו דונה לנלאכה דהוא א"א צלנע"א עי"ט וצנלאכה וצו"ר צפ"ט קס דאקור לצנות נשפי הנחלוקת אף דל"ת צ"י אלא נשום ננהג"א והיינו כנוט"כ הונג"א ת"ל"ג דאם הוא ננהג ונל"ד איקור שייך ל"ת אף צנונה, עכ"ט צצר דאיכ"א לנתל"י דלא עשה כן נשום חשש איקור פשוט דגם לנאק"א לא שייך צה נשום ל"ת, ונעה היה צנידון דידן ל"ט ל"ת כנוט"כ, וספיר עשיתם צונה שאחס חושקים לשע"ת הנחונירים שלא לאכול יותר נכב"ה והוא דצר קשה לזחר שלא

לצורך צרכה אחרונה על קאווי חס כנושכ גס דבסתקו פנויאל וכ"כ צחי"א אכתי לא דוני להאי דטויז דודאי לענין הפסק י"ל דצנידי דדרכו צבך ל"ח הפסק ומוניאל שיה כשיעור אצל איך אפשר לווד דבסתקו נוכשיעור יהי השיעור נשום דדרכו צבך, וגם לא דוני להא דפי הוולניע צרק פחות נוכגרוגרת לבית עונש ע"ש ודו"ק.

י"ש להציא ראי' דלענין הפסק לא השיעור הפסק היכא דאורחאי צבך, דהנה נודע ונחלוקת הרמזים וראב"ד צפ"י ונהי תרונות וכוונה דוכתא לענין שיעור רביעית צונסקין דלרמזים צפ"י דלא יסקה ונחלת השתיה עד קופה יותר נוכדי שתיית רביעית ולהראב"ד שיעורו צכ"פ ע"י צה' יו"כ ק"י תר"צ שרע שהציא צ' דיעות וע"י צכפות תנורים ציונאל פי שהאריך צה, והקשה צחי"א ק"י ר"ד א"כ להרמזים אין לצורך צרכה אחרונה רק כששתה צצ"א צ"ל הפסק ואונאי אונרו צגוי השותה כוכו צצ"א ה"ו גרגרן לפי ונה שנוצור צניאל ק"י ק"ע דקח כוס היא רביעית אי"כ אפשר דשותה צצ"א כדי לצורך צרכה אחרונה, אלא ודאי נשנוע וזה דכיון דזו הוא דרך ארץ אף בשותה אותה צהפסק לא חשיב הפסקה דכך הוא דרך צניאל כמיש לעיל נוסיה איש דקאונרו דכשקותה צצ"א ה"ו גרגרן, וזה ניושב גם קוס"י הלח"ו צפ"צ ונהי שצ"ע על הרמזים דנקט דין לירוף בשתי' דונאי לירוף סייך כאן דוונטיפ אס לא הפסיק לא צעי לירוף ואס הפסיק צאלולע אי"כ ומוניאל שיה בשתייתו יותר נוכדי שתיית רביעית ואינו נולטרף ול"ש לחלק רק צין הפסיק או לא ולפי הני"ל אי"ש דנשערין כדרך שתיית צניאל צפ"פנוים כוננה דרך ארץ דשותין צצ' פנוים.

ולשימת הרמזים הני"ל דשיעור שתיית נוסקין הוא צכדי שתיית רביעית ולא צכ"פ כצאובלין יש נוקס ליישב קוש"י התוקי צחולין דק ק"ב שהקשו ל"ל קרא נפש לרבות את השותה תיפ"ל דשתי' צכלל אכילה אונס להרמזים י"ל דחילוק גדול צנייהס דאס חיוצו נשום שתי' צכלל אכילה שיעורו צכ"פ כאלילה אף שהוא נשקה דעד כאן לא קאונר הרמזים דשיעורו צכדי שתיית רביעית אלא כגון ציוה"כ דלא כתיב צ"י אכילה וכגון צמיר דכתיב ונשרת ענבים לא ישתה, אצל היכא דליקורו נשום דהוא צכלל אכילה שיעורו כאלילה אי"כ להכי אהני לן קרא דנורצין וינ"י שותה דכיון דחיוצו נשום שותה שיעורו צכדי שתיית רביעית נש"כ אי ל"ה ידעינן ל"י אלא נשתי' צכלל אכילה (הג"ה ע"ז י"ל צפשיקות גם להראב"ד דאי נשום שתי' צכלל אכילה שיעורו צכדי כאלובלין, והשתא דכתיב רצוי אשתי' שיעורו צרביעית כונסקין).

העולה ונדברינו דהעיקר כנושכ הונג"א צפי' ק"ל צבי"ש ננוי צעי שיעור רביעית כצשאר נוסקין, ואפשר דגם הטויז לא קאונר אלא לענין צרכה אחרונה כנראה נוסקין דצריו שכתב ועוד דצ"י ק"י ר"ד הציא דיעות דלענין צרכה צורא נפשות אי"ל שיעור, אי"כ יש עוד קניף לענין צ"ל גבי י"ש, לצל

חולק דאין חילוק וצכ"ד צעינן שיעור דאטו ניווא צונרקחת דקי' לצורך אחריו צכ"ש דאין דרך לאכול כשיעור אלא דלא חלקו חכמים וכן הסכנות האחרונים ע"י צאי' ופנו"ג וצאונת ראי' הטויז הנוה דנה שהציא ראי' נצריה דח"י צוננה צניאל לאכול הגרעין או לא דאס דרכו לאכול עם הגרעין ונלטרף לכשיעור והי' אזלינן צחר דרך רוב העולם, לא דוני דהתם כיון דאיכא שיעור צלירוף ספיר ונלטרף בשדרכו צבך אצל צליכא שיעור צרכה אחרונה ונה איכפת לן צזה שדרכו צבך קכ"ס ליכא שיעורא, וראי' שני' נפי' הנו"ל י"ן דשיעורו כדי נוציה דהוא רובע רביעית דאף דליכא רביעית אפי"ה נשום דראוי לנזגו ארביעית הר"ל כאלו הוא רביעית ה"כ לענין צרכה אחרונה, והוא תנוה דלענין הולאה שאבי דח"י שיעור סיהא חסוב להולאו וכיון דאפשר לנזגו הו"ל שיעור חסוב להולאו וחייב אצל לענין צרכה ונה נהני אס יכול לנזגו לחייב צצרכה אחרונה כיון דקכ"ס לא שיה כשיעור דנהי דצנע נייזו צצעינה לחוד צלא שיעור אכילה אינו חייב צרכה אחרונה אפי"ה צפת כגון צצנע צפחות נוכזיה, כיון דכתיב ואכלת ואכילה צכזית דוקא וכנוו צצארתה צאורף צנוק"א צתשו' (ע"י לעיל ק"י ויח אות צ') דצעינן ואכלת וצצעת אכילה ק"ס צה שציעה אצל צצציעה צלא אכילה לאו כלום ה"ד צצתי' צליכא רביעית לא איכפת לן אי צצעאי לא ולא נחייב לצורך אלא צצריה לשיעור הירושלמי כונצור צצ"י וצרי"ה, ותו ה"ל שיעור רביעית לענין צרכה אחרונה משיעור איקורין ילפינן כמיש הרמזים, וז"ל הרמזים פי"ג ונהי צרכות השותה פחות נורביעית אי"ל לצורך אחריו וכתב הבינו טעמו דנלשכתן צעלולע לענין איקורא שיעורו צרביעית בנוו כן לענין צרכה אחרונה, וצאי"קורין לא ולינו צשום דוכתא ונלצ צריה דיהא חייב צפחות נוכזיה ומכ"ס דלא ולינו צנוסקין צפחות נורביעית אי"כ ונהי"ת לחייב צצרכה אחרונה צפחות נורביעית אפי"ה כשצנע וזוננה וע"י צר"ש פי כ"ו וצצ"י ק"י ר"י וס צונג"א קק"ה וצונחש"ק.

ועיי' צנוליו פי"ג ונהי"ב וצכפות תנורים ציונאל דק פי ע"י לענין השותה קאווי חס אי שיה צצתייתתה יותר נוכ"פ או נוכדי שתיית רביעית אס ונלטרף כיון דאורחא צהכי והעלה דאינו ונלטרף והציא ראי' נהאי דכריתות צתינוק סינך ונאנו שהיא עונאה דהתינוק עהור וקאונר התם נשום דהו"ל ק"ס ספק לא ינך כשיעור אה"ל כשיעור ספק צאכילת פרס ספק יותר ופסקו הרמזים צפ"ח נואהיט הרי דלא אונרינן כיון דכל יניקת התינוק היא כך ונלטרף ועוד ראי' נכותח הצנלי דאינו חייב עניו צפכא נשום דכשנוצבל ל"ת צה כ"ת צכ"פ אף דדרך אכילתו צבך ודחה דצרי השורי כה"ג צכ"י ר"ד שהעיד לו נהר"ח אצולנפיא על אצוי דלא היה נוצרך צרכה אחרונה על קאווי וטעם זה והוא חולק ק"ס לצורך אצל הנו"ל"ו ובפ"ת דחו דצרי צזה, וע"י צכ"י ר"ד צצאה"י וצפ"ת וצרי' דנראה דהכמות רוב אחרונים שלא לצורך על קאווי חס ולא אונרינן דדרכי' צבך וזה ג"כ דלא כהטויז דלדידי' כל היכא דאורחאי צהכי נוקרי כשיעור ונריך לצורך, ונראה דאפי"ה להנך פוסקים דפסקו

וכרת ונתתני דקתני אצות ונלחכות וכו' ולריי שאם
 עשאן כולם צהעלם אי חייב עכ"ל וצ"ל בשלמא לריי
 ונשכח"ל כגון דידע לשבת צלאו אלא לרשע צ"ל דידע
 ל"י לשבת צואו עיישקוסיי ל"י לומר לפי מה דאמריי
 צוויק דף ג' דמחפה צורעים חייב וקוסם זורע ומפורש
 צרסיי פקחי דף וי"ז ע"ב ד"ה וצטציעית דחורש כדי
 לבקות הזרע חייב וקוסם זורע וכ"כ התיק' שסולפי"ז
 אחרתה דאחר זריעה חייב שתים וקוסם חורש וקוסם
 זורע ח"כ ומשכחה לה דידע לה לשבת צוללחת זריעה
 אצל לא ידע אלא זריעה וקוסם ולא ונחמפה דחייב
 כנוי וקוסם זורע וספיר ומשכ"ל דחייב ל"י צטציל החרישה
 דלאחר זריעה דלא ידע ד"ק צו וקוסם זריעה דהא
 ונהי"י דקתני הזורע והדר והחורש ויירי ומחרישה
 דלאחר זריעה כדלחור"י בגמ' וחייב עלה גם וקוסם
 זורע, ונראה דלק"ו ע"פ נה שעה"ה צ"י ונגן אצות
 להגרי"ו צטע"ז ז"ל דזריעה לא וקרי אלא כשמחפה
 הזרע צטע"ז וכו' דל"ו וכו"ה לא וקרי זריעה
 עיי"ש ולבאורה דצ"ו תוה"ק דל"כ ונתני דקתני
 הזורע והחורש ע"כ צומחפה הזרע צטע"ז זריעה ובגמ'
 אונ"י דתנא צ"י קאי דזרע"י והדר כרבי פרא"י
 דל"ו יכול לחפות הזריעה צלא חרישה שני וח"כ
 אונאי חייב זריעה, ועכ"ל דל"י דל"ו חייב
 על"י צטע"ז חרישה עד החרישה שני דחייב שתים
 וקוסם זורע וקוסם חורש ח"כ או ליבא למוינר דידע
 לשבת צוריעה דהא לא ונחייב כלל זריעה ראשונה
 ול"ש לומר דידע לה כשזרע ונחמפה הזריעה דל"כ
 הרי ידע לה דזריעה דלאחר"ל דהיינו הך ולומר
 דטעה דזה לא וקרי זריעה כיון דהזרע כבר מונח
 בקרקע הוא דוחק, דהא צל"ה י"ש להקשות כינא
 דידע צחרישה דלפני זריעה ולא ידע לה צחרישה
 שני וע"כ דהוא דוחק כיון דידע דחרישה אסורה,
 ועיי' צטע"ז ערה"צ חר"ח ק"י פי מ"כ לייטצ דקדוק
 התו"ע אונאי דנקט וי חקר אי ולא נקט ל"י עיי"ש
 [ודרכו צה דלא כדצ"י הגאון רמ"צ ה"ל] אלא דק"י
 ל"י עוד ד"ינא דידע לה לשבת צכל ל"י ונלחכות אלא
 דעשה ונלחכות שאל"כ וטעה וכבר דונלשאל"י פטור
 ובאונת פסק הרמ"צ דונלשאל"י חייב וספיר ומשכ"ל
 דחייב ל"י, אלא דיי"ל דהא תינח לוי"ד ונלשאל"י
 חייב אצל לוי"ד פטור וא"י איכ"ל וח"כ ספיר פריך
 הגמ' דידוע נש"כ הגר"נ"צ צ"י ה"ל אהא דנקט
 תנא דונתניי האצות ונלחכות צלשון הזורע והחורש
 ע"ש הפועל ולא נקטס ע"ש הפעולה הזריעה והחרישה
 כונש"כ הרמ"צ וקוסם דתנא כר"ש ק"ל דונלשאל"י
 פטור וקוסם הכי תנא הזורע דתל"י צלדס העושה
 ונלחכה שיהא לרי"ך לו וספיר פריך אונתניי דפטור
 צמשאל"ל דידע לה לשבת צוא"י וצ"ה יתישצ כנוי ע"י קוסיי
 הגרעק"א צחי' אהא דקאונר צגוי צשלמא לריי דשגגת
 כרת שמה שגגה ונשכח"ל דידע לשבת צלאו והקשה הגאון
 ז"ל דלכתי קשה גם לריי חליבא דרבי דלרבי מודה
 רי"ח דשגגת כרת ל"ש שגגה כונש"כ החוקי שם
 דף ק"ט ד"ה כגון וח"כ לרבי דקאונר דצריס הדצריס וכו'
 אלו ל"י ונלחכות וכו' דהיינו שאם עשאן כולם צהע"א
 וכו' דידע לשבת צוא"י ולפי ה"ל א"ש דלרבי ל"י דק"ל
 ונשאל"י חייב ומשכ"ל דידע לשבת צכל ל"י ונלחכות
 אלא דקצר דונשאל"י פטור.

אבל לענין קידוש ולכו"ע צעי כוס רביעית אפסר
 דגם הט"ו מודה דגם צ"י"ש צעי רביעית, אונ"ס
 ראינו צחשונות ונהרש"ס ח"א ק"י קט"ה שהצ"א צטס
 לדיקי הדור שהנהיגו לקדש צצבת צשחרית על י"ש
 וקנכו להקל כשיטת הט"ו ואם קצלה הוא נקבל
 ואם לד"ן י"ש תשובה כאלוה.

ב) וע"ד אשר קאל אודות עשיית זלדאוואקסער ללוךך
 חג הפסח, הנה אם אונ"ס צתשו ערה"צ
 לאחי מויר ז"ל צק"י קבי"א ב"י להגביל הונלשין צרותחין
 כל הקנים אין הכונה צחורת הגעלה דבל"ה אין זה
 הגעלה צרותחין כידוע שהונים נעשו פוסרין כצנא"ן צקנים
 אצל הוא וקוסם כדי לנקותן הי"צ ול"ל שיהא יק"צ
 דוקא, וגם כ"ז אינו אלא חונת"ל לרוחא דויילתא
 כי ידע צצאלו הקנים ח"א לצוא צהם קוס דצר
 חינון ואפי' ומשכ"ל על ל"ד הרחוק אינו אלא ל"ן
 דלא צלע וגם נצט"ל כונה פעונים וק"י צהדחה
 ופשוטק הי"צ לנקותן יפה יפה ולהעציר צהם וי"ס
 חנוין והפלאשען י"ש ליקח חרשים שלא כשהמסו
 צהם לחנון וכן מנהג"ן פה קהלתינו.

ג) ואודות אשר צעה"צ אי רולה לחפות ונה
 עשירה דהיינו ללו"ש עם צ"לים אי חרי"ך
 למויעצד הכי, הנה ונעיקר הד"ן אין חשש איקור צזה
 דונה דונצולר צפוסקויס שהשכו שלא ללו"ש עם וי
 פירות היינו אם ח"כס כזהרין צזה כצשאר ונ"ות ונ"ד
 שהוא צוני פירות אצל אם לשון אוח"ן צזהירות וצטע"ז
 גמורה צצולה עניי אין כאן חשש אלא דצוני פירות
 עם וי"ס י"ש וקוס לחוש אפי' צזהירות דלשיטת ר"ת
 וי"פ עם וי"ס וננהר להחנין ואין שיפור לדצה,
 ונראה דלפ"י לשיטת רש"י שהוצ"ל צתוקי פסחים ל"ה
 ע"צ ד"ה וי"פ דוני צ"לים אי"כ צכלל וי"פ ונחוני"ן
 וי"ו לא גרע ונוי"ס לחוד, אלא דהרמ"א צק"י תס"צ
 ק"ג ב"י דהונתה שלא ללו"ש ונה צוני עיי"ש ונראה
 הע"ס וקוס דחוששין שווא יתערצ צו ק"ה וי"ס ואז
 יננהר להחנין ונשי"ה נהגו שלא ללו"ש צהן ככלל, אצל
 צצעת הדחק כגון ללוךך זקן או חולה ותיירין, וצוני
 צ"לים י"ש עוד חשש אחר שווא ילו"ש כשיפור חלה
 ויתחייב צחלה וכיון דלא הובשר לקבל טוונלה חלה
 צא על"ו מו"י ומשקין ח"כ החלה עטורה ואין לה תקנה
 דאקור לכהן לאוכלה דכולנו טונאי ותי"ס וגם לשורפה
 ח"א וכונש"כ הצ"י צטס הקונ"ק והוצ"ל צוני"א וחק
 יעקב שם ע"כ אין לזוז ונהונתהג שלא להכיח ללו"ש
 ונ"ות ונוי צ"לים אם לא לחולה או זקן הרי"ך לו
 ופחות ונשיפור חלה, כ"ל צק"ד: L

סימן פח

ישאו הרי"ס סל"ו וצרכה, שוורה וערכה
 מאלקי הונערכה לכבוד הרב.
 הונלוח"ה למונעלת התורה ויראה חרי"ך
 הרעיון צוניטצ הגיון וכו' ונה"ה ישראל
 פריינד כ"י אצד"ק ס. רעגען יב"א.

גלילות ימינו ככון הגיעני וכו' וע"ד הקוסיי אשר
 ה"ע קדוני צצבת דף ק"ט דפריך הגמ'
 חרשצ"ל דאונר שגגת כרת ל"ש שגגה עד שיסוג צלאו

ס פ ר

זכרון יוסף

אשר חנני ד' לבאר כמה הלכות חמורות
 וסתומות בחלה או"ח עפ"י סברות ישרות
 וברורות לתועלת לכל הוגי דת אמת כאשר יראו
 ישרים וישמחו אנכי הק' חנוך הענך פאק דיין
 בקה"י פה ק"ק קאשווי יע"א בן הרבני המופלג
 בתו"י כש"ת מו' אלקנה שליט"א מק"ק ריישא יע"א.

(בעהמ"ח ס' קנה וקנמחז' וס' טבח וחקן,
 נחרג עקדה"ש י"ג סוין תש"ד, הי"ד)

נדפוס המסוכה שני סרנני סנגד וכו'
 מרה מנשה יהוקאל הורוויץ נ"י בארדיאב .
 נשנת תרפ"ט לפ"ק

21

מלכא דאורייתא מפני סק"ו והיה באמירה לנכרי
בחולי שאיב סכנה ונראה דאף סרזיה החולק על
הרמב"ן בש"ך סרס"ו הגיל פ"ט מית לענין דרבנן
יודה דאמרינן כן ובפרט כי מהא דסירמיה הגיל
משמע דפסקין כרמב"ן בזה :

→ (ק"ד) עו"ד ראייתו לבאר לי פה בצנין שנהגין
לקדש שבת שמרית על יין שרף פ"י
מגיא סירפ"ב סק"ו שכתב ג"ל דאין מקדשין על
י"ש כ"ו ועס"י עריא ס"ג וכתב המחשי"ט דכוונתו
דשם מבואר דלריך לשחות מלא לוגמיו ואין דרך
לשחות מ"י"ש כיכ הרבה ע"ש ונלפ"ד בזה דפי'
בסי' חו"ש סירפ"א סקליו שהביא דברי הרא"ש
וטור דמשי"ה לריך לשחות מכוס של קידוש מלא
לוגמיו משום דלא חשוב הנאה בשחות ממלא
לוגמיו והלכוש הוסיף דאם שחה פחות מזה הו'
הנרכה לבעלה והפוי"ש הקשה על הלבוש דמ"ש
מכל ברכות הנהנין דמנרכין אפילו אכ"ש וכתב ה"מ
דאין לדחות דברי הלבוש כיון דכן מבואר ברא"ש
אך בכל ברכות הנהנין דמנרכין אכ"ש הוא משום
כיון דבדע"י תליא מלתא חי צפי שחה חי צפי
לא שחה וכיון דהוא רולה בכך לשחות כ"ש הרי
ניחה לי צפי ואחשבי' לגבי' אבל כוס של חובה
דלאו בדע"י תליא מלתא דהא חובה עליו לשחות
אף אם אינו רולה לכך שפיר שיטורו במלא לוגמיו
דווקא דבהאי שיטורא הו' הנאה לרוב בני אדם
עכ"ד ומעשה צ"ש דדרך רוב בניא ליהנות בשחות
ממלא לוגמיו אלא בדבר מיטוט א"כ אף בקידוש
א"ל לשחות ממנו מלא לוגמיו רק כשיטור שדרך
רוב בניא ליהנות ממנו וא"ש וע"י ט"ז רס"רי
שכתב דגם לענין בריא א"ל צ"ש רביעית אלא
סגי כשיטור השתי' לרוב בניא מזה ע"ש ואף
דהמגיא סיק"ן ועוד אחרונים חלקו עליו בזה
היינו בבריא שתקנו חכמים שלא לברך על פחות
מריביעית ולא חילקו בין דבר לדבר כמב"י במגיא
שם אבל ברכה ראשונה באמת תקנו אף אכ"ש
רק בקידוש כיון דלא אחשבי' לריך מלא לוגמיו
שהוא הנאה לרוב בניא כ"ל ממילא צ"ש דהו'
הנאה לרוב בניא בשחות כוודאי דסגי בזה וא"ש
מנהג הפולס בזה שמקדשין על י"ש ואין שותין מלא
לוגמיו ואפשר דאף מה שאין הכוס מחזיק רביעית
נמי א"ש בזה דאפשר דהא לריך הכ"ס להחזיק
רביעית הוא משום דלריך לשחות מלא לוגמיו ופגי'
בשתיית רוב כוס פ"כ לריך להחזיק רביעית דמלא
לוגמיו הוא רוב רביעית כמבואר בש"ס סירפ"א
א"כ

מ"ס למ"ס וממ"ס לרה"י פ"ט והקשה הבי"מ דא"כ
למה בסישמיז בבושיט ידו למון ונטל פירות והכניס
חייב נימא ג"כ כשכח לחון נעשה מ"ס כ"ל
וחירן דאיהיב דהיד נעשה בזה מ"ס ואילו הוליא
ב"י ידיו ונטל ביד אחת ונתן ליד הכ"י בחון וכך
הכניס באמת ה"י פטור מטעם הג"ל אבל אם
באוחה ה"ד פלגה שפקר בחון הכניס א"ל לפטור
מטעם מניח על מ"ס כיון דזה ה"ד עשה העקירה
ומהפקירה א"ל להעשות ממילא הנחה על מ"ס
פ"ט ומעשה י"ש לומר דבהמטנה ובסישמיז שפיר
מחייב כ"ל כיון דבה"ד שפקר בה צפנים הוליא
לחון א"כ ליכא כלל הנחה על מ"ס דמן עקירה לא
עשה ממילא הנחה כ"ל משא"כ בהוליא פ"ו עם
הרוק לחון הרי הפ"ו לא עקר את הרוק אלא
הרוק בא ממלמו אל פ"ו שפיר חשוב הנחה על
מ"ס אך כיון דלא בא על הפה אחר שנעשה מ"ס
רק קודם ע"כ הו' ספק וא"ש :

(ק"ה) ודג"ה לעיל הוה קכ"ט ובאותיות הקודמים
דיברתי נענין היתר אמירה לנכרי
להחם הבית והנה ראייתו כעת להעיר בזה מה
היתר לומר לנכרי להחם ביהמ"ד ובבית המרחץ
בשלומא בבית דירה מותר משום דהכל חולין אלא
לינה וכמשי"ב אבל בביהמ"ד ובית המרחץ לא ילכו
שם ולא ילטרך להחם וא"י דמלוס לילך לביהמ"ד או
לטבול הלא כתב הרמ"א סירפ"ו דאין להחיר אמירה
לנכרי במלכא דאורייתא ללורך מלוס ונ"ל בזה
דהנה מבואר כסירמיה ובתניא שם ס"ז דלדבר
מלוס מותר להפליג. בסיפיה אפילו בע"ש אפילו
כשיודע כוודאי שיטרך לחלל שבת מפני פק"י
ובסי"ט שם כתב דבשבת עלמו אסור לו לכנוס
לכסינה משום איסור שט ע"ש משמע דלולא זה
כ"י מותר אפילו בשבת עלמו להפליג אף בענין
שיודע שיטרך לחלל שבת משום פק"י מ"מ לדבר
מלוס לא משגיחין ע"ז כיון דהוא בהיתר עושה
ואח"כ הפק"י דוחה שבת וע"י ש"ך סרס"ו סק"ו
דאם נתפזרו הקמנים קודם המילה בשבת דעת
הרמב"ן דמותר למול ואח"כ סק"י ידחה האיסור
דשחיקת קמנים ע"ש וה"ג בניד כיון דאחר שבאו
לביהמ"ד ולבית המרחץ שפיר יכולין לזו"ת לנכרי
להכפיר משום דהכל חולין אלא ה"נה כוודאי אין
חייבים ללאת משם עבור זה אך מה תאמר שלא
ילכו שם כדי שלא ילטרכו לומר לנכרי להכפיר הלא
זה מבואר להדיא דלדבר מלוס מותר לפנות בשבת
דבר אף שיודע כוודאי שצ"ז ילטרך לחלל שבת

22

ששחה חוך הסעודה ולא יכרך ויעשה צידים
 לכתחילה ספדיר וזהו הטעם נמי בהא דמבואר
 בסיקין ובסירי דלא ישחה יותר מכזית ופחות
 מרביעית ע"ש ועי' בסי' יד יהודא ססיכני שמבואר
 שם דהא דאין עושין ספדיר לכתחילה אינו ספק
 ברור כיכ ומלמד להקל ע"ש ועי' בדריית סוף כללי
 סיס ומה שכתבתי בזה בעז"י בחי"ד אות
 רט"ו וא"כ נראה דכ"ס בדרבנן בודאי דוכל לעשות
 אף לכתחילה ומעתה א"ש דאם שוחה קודם
 הסעודה פחות מרביעית כדי לפטור המשקה שבחוך
 הסעודה הוי סיס להקל לענין הכריח' א' שמה
 השיעור לכ"א רביעית ואח"ל כזית שמה משקה
 חוך הסעודה לריך ברכה ושפיר יכול לעשות כן
 אף לכתחילה ובפרט דפחות מכזית א"ל בשאר
 משקה ככ"ל איכ א"ל בענין אחר ועכ"ס מרוויח
 בזה דיואלא מספק לסיס ודו"ק וכו' אחי לי נמי
 שפיר מה דלכאורה קשה לפי הבנת המחשים הנ"ל
 למה דווקא יר"ש יעשה כיון דאין בזה שום פסידא
 ושום פירחא כל אדם יעשה כן ועי' בש"ע סיטליד
 ס"ט ובמג"א שם ובש"ע רסיקס"א דמוכרח כן
 דהיכא דאין פסידא ואין פירחא כל אדם לריך
 לעשות כיר"ש ע"ש אבל להניל איש כיון דאף בזה
 שעות פחות מרביעית אינו מסתלק לגמרי מן
 הספק רק בורה מספק אחד לס"ס ככ"ל איכ י"ל
 דפשוטי עם אינו מחויב כלל לעשות כן כיון דסוף
 סוף אינו יולא לגמרי מבית הספק וקל"א כס"ג
 מבואר כנוכ"ק יו"ד סיניז לענין בריר סיס ע"ש
 אך יר"ש המדקדק במלואות אף זה יעשה וא"ש ועי'
 עוד להלן אות קמ"א :

(קל"ח) ערך נלפטיד דבאמת שפיר קאמר המג"א
 פחות מרביעית וכ"כ נמי בכונת
 האר"י ז"ל הובא בטיז ובזדאי דאינו טעות כמו
 שחשב הח"ש וביותר שגם בש"ע התניא ז"ל כ"כ
 והוא כבר ראה דברי הח"ש ולא חש לו ע"כ כ"ל
 בעז"י לבאר דכזה לכ"ע אינו חייב בריח' פחות
 מרביעית ואקדים דהנה בש"ע סירע"ג הובא דעת
 הגאונים דאם שחה מכוס של קידוש שיעור שחייב
 בר"א הוי קידוש במקום סעודה והקשו להאחרונים
 איכ האך משכחת קידוש שלא במקום סעודה
 הא מקידוש חייב לשחות מלא לוגמיו ומירן המג"א
 בסק"ח דלבר"א לריך רביעית וממה עליו בסי'
 ח"מ דהרי יש כמה פוסקים דעל כזית משקין חייב
 בריח' ואנו חוששים להם בסיקין ורי' ואך משכחת
 לה לפי שלא יסי' קידוש במ"ס ובחוש סקי"ב
 באמת

א"כ כששחה רוב כוס ישחה מלא לוגמיו ולפי
 ציי"ש דא"ל לשחות מלא לוגמיו ככ"ל א"ל הכוס
 להחזיק רביעית רק מעט יותר מהשיעור שדרך
 רוב בריח' ליהנות מי"ש בכדי כשישחה שיעור זה
 הוי רוב כוס וא"ש מנהג הטולם ועי' בס' לקוטי
 מהרי"ט על סדר ברכה הנהנין מחניח ז"ל פ"ח
 סקי"ג שקיים מנהג זה מכמה לריקים ז"ל ע"ש
 ולפנים א"ש אף עסי' הלכה ועי' ברין הובא
 במחשים סירפ"ט שכתב על קידוש שחריח' שאינו
 כקידוש דלילה וזוטר שיעורי עכ"ל כפי הנראה
 כוונתו דנוסחתו זוטר מנוסח קידוש דלילה אבל
 קשה הרי אין לו כלל נוסח וא"כ אפשר כוונתו
 דשיעור הכוס זוטר וא"ל רביעית או א"ל לשחות
 מלא לוגמיו ועכ"פ ציי"ש בודאי דא"ש המנהג
 כמשיני בעז"י : L

(קל"ז) ועי' מג"א סיקטיד סקי"ד שכתב מימ
 י"ש ישחה פחות מכזית [כן הגי'
 בחוש סירליט ויחבאר להלן] והנין בלבוש דהוא
 ר"ת יין שרף [ועמחשים ויתבאר להלן חיי"ד] וכתב
 דא"י מה חילוק בין יין שרף לשאר משקה ע"ש
 ולפי כ"ל אות הקודם א"ש כיון דאינו שוחה זאת
 מחמת שחפץ בו ליהנות ממנו רק כדי לפטור
 המשקה שבחוך הסעודה א"כ הרי לא אחשבי' ע"כ
 שאר משקה בזה אינו חייב אף ברכה ראשונה
 אח"כ שוחה מלא לוגמיו שהוא הרבה יותר מכזית
 וא"כ אין תקנה בזה שילא מחשש חיוב ברכה
 אחרונה אבל י"ש אף בכ"ג חייב ברכה ראשונה
 אף בפחות מכזית כיון דהוי הכאה לרוב ככ"א
 בכך ובריח' אינו חייב בפחות משיעור שחקנו
 חכמים ככ"ל שם איכ בזה דווקא יכול ללאת מירי
 כל ספק ודריק וא"ש והמחשים שם הבין דמ"ש
 המג"א י"ש ר"ל ירח' שמים ואין חילוק בין י"ש
 לשאר משקה ע"ש ולפי"ז כ"ל דבדווקא כתב המג"א
 פחות מרביעית וכ"כ בכונת הובא בטיז ולא כמו
 שהגי' הח"ש פחות מכזית דהרי זה א"ל בכל
 המשקין חוץ מי"ש ככ"ל ומה דקשה להתיר דהרי
 בפחות מרביעית פדין אינו יולא מן הספק דיש
 דיעות דכזית לריך בריח' כמבואר בסי' ר"י נ"ל
 בזה דהנה הא דלריך בסיקטיד לשחות קודם
 הסעודה כדי להסתלק מן הספק אף דספק ברכית
 להקל י"ל משום דספק ברכות להקל הוא דספדיר
 לקולא כמבואר כפרמיג סיס"ו וקימיל דאין עושין
 ספדיר לכתחילה כמבואר כפרמיג יו"ד סיקין
 ובאחרונים ועי' בתו"ש סיטיג סכי"ג ע"כ לא ככון